Ἀριθ. 247 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Ε'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δέκατος | Συνδρομὴ ἐτησία· Ἐν Ἀθήναις φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ Ἰανουαρίου καὶ κατεύθυνσις καὶ εἶναι ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 | 21 Σεπτεμβρίου 1880

Σφραγὶς τῆς

ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΑΝΩ ΣΥΡΟΥ ΕΝ ΕΤΕΙ 1771.

Ἡ ἀνωτέρω σφραγὶς ἐλήφθη ἐξ ἐγγράφου ἀνήκοντος εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς ἄνω Σύρου, εὐμενῶς δὲ κοινοποιηθέντος ἡμῖν παρὰ τοῦ αὐτόσε λογίου συνδρομητοῦ τῆς Ἑστίας κ. Ἀλεξ. Μ. Καράλη.

«Περὶ τῆς σφραγῖδος τῆς ἄνω Σύρου (1771), περὶ ἧς μ' ἐρωτᾶτε διὰ τοῦ ἐπιστολίου σας τῆς 18, γράφει ἡμῖν ὁ σεβαστὸς κ. Α. Ζ. Μάμουκας, οὐδὲν ἔχω σημείωμα. Διαμείνας ἐν Σύρῳ ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1823, τοῦτο μόνον γνωρίζω, ὅτι ἡ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως φραγκικὴ ἐκείνη νῆσος ὑπῆρχε καθιερωμένη εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου τιμᾶται καὶ ὁ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου καθεδρικὸς ναός, καὶ ὁ ἐπισκοπικὸς οἶκος. Ὁ Τουρνεφόρτιος (1700—1701) περιέγραψε τὴν νῆσον καὶ τὴν τότε κατάστασιν αὐτῆς καὶ ἐπῄνεσε τοὺς Συρίους ὡς καθολικωτάτους· ὀλίγισται δ' οἰκογένειαι ἦσαν τότε τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος».

Σ. τ. Δ.

ΑΝΕΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μυθιστόρημα Ἕκτορος Μαλὸ βραβευθὲν παρὰ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρασις Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ].

Συνέχεια· ἴδε σελ. 587.

ΙΓ'

Ἡ οἰκογένεια Δρισκόλλ.

Ὁ γραφεὺς ὅστις διετάχθη νὰ μὲ φέρῃ εἰς τοὺς γονεῖς μου ἦτον μικρὸν γεροντίον ἰσχνὸν, ξηρὸν, ἐρρυτιδωμένον, φέρον μέλαν ἔνδυμα ἄχνουν καὶ στίλβον ἐκ παλαιότητος, λευκὸν δὲ λαιμοδέτην. Ὅταν ἐξήλθομεν, ἔτριψε παραφόρως τὰς χεῖράς του, τρύζων τὰς ἀρθρώσεις τῶν δακτύλων καὶ τῶν πυγμῶν του, ἐτίναξε τὰ σκέλη του, ὡς ἂν ἤθελε νὰ ῥίψῃ ἀπὸ τοὺς πόδας του μακρὰν τὰ ἐσχισμένα του ὑποδήματα. Ὕψωσε δὲ τὴν ῥίνα πρὸς τὸν ἀέρα, καὶ εἰσέπνευσεν ἐπανειλημμένως καὶ ἰσχυρῶς τὴν ὀμίχλην, εὐδαίμων ὡς ἄνθρωπος ὅστις ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον κατάκλειστος.

— Εὑρίσκει ὅτι μυρίζει καλὰ, μοὶ εἶπεν ὁ Ματτίας ἰταλιστί.

Τὸ δὲ γεροντίον μᾶς ἐκύτταξε, καὶ χωρὶς ἄλλως νὰ μᾶς ὁμιλήσῃ, μᾶς εἶπε «ψτ, ψτ», ὡς ἂν ἀπηυθύνετο εἰς σκύλους· τοῦτο δ' ἐσήμαινεν ὅτι ἔπρεπε νὰ τὸν ἀκολουθῶμεν κατὰ πόδας, καὶ νὰ μὴ τὸν χάσωμεν.

Μετ' οὐ πολὺ εὑρέθημεν εἰς πλατεῖαν ὁδὸν, πλήρη ἁμαξῶν. Ἐξ αὐτῶν ἐκράτησε μίαν διερχομένην, ἧς ὁ ἁμαξηλάτης, ἀντὶ νὰ κάθηται εἰς ἕδραν ὀπίσω τοῦ ἵππου του, εἶχε τὴν θέσιν του ὀπίσω τῆς ἁμάξης, ὑψηλὰ, ὑπεράνω τοῦ καλύμματος τοῦ ἁμαξίου. Ἔμαθον δ' ἔπειτα ὅτι τὰ τοιαῦτα ὀχήματα καλοῦνται cab.

Ἀνέβημεν λοιπὸν εἰς τὴν ἅμαξαν ταύτην, οὖσαν ἔμπροσθεν ἀνοικτὴν, καὶ διὰ μικροῦ παραθυρίου εἰς τὸ κάλυμμα ἤρχισε συνδιάλεξιν μετὰ τοῦ ἁμαξηλάτου. Πολλάκις ἐπρόφερε τὴν λέξιν *Βεθνὰλ-Γρεὶν*, καὶ ἐσκέφθην ὅτι ἦτον τὸ ὄνομα τοῦ μέρους τῆς πόλεως εἰς ὃ οἱ γονεῖς μου κατῴκουν. *Γρεὶν* ἀγγλιστὶ δηλοῖ πράσινον, καὶ τοῦτο μοὶ ἔδωκε τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ μέρος τοῦτο ἦτον κατάφυτον, ὅπερ πολὺ μ' εὐχαρίστησε. Δὲν θὰ ὡμοίαζε τὰς ἀσχήμους ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου, τὰς τόσον σκοτεινὰς καὶ μελαγχολικὰς, δι' ὧν διέβημεν φθάνοντες. Ὡραῖον πρᾶγμα οἰκία εἰς μεγάλην πόλιν περιστοιχιζομένη ὑπὸ δένδρων.

Ἡ συζήτησις ὑπῆρξε μακρὰ μεταξὺ τοῦ ὁδηγοῦ ἡμῶν καὶ τοῦ ἁμαξηλάτου· πότε ὁ εἷς ὠρθοῦτο μέχρι τοῦ παραθύρου δίδων ἐξηγήσεις, πότε ὁ ἄλλος ἐφαίνετο θέλων νὰ κατακρημνισθῇ ἐκ τῆς ἕδρας του διὰ τῆς στενῆς ταύτης θυρίδος, λέγων ὅτι δὲν ἐνόει παντάπασι τί τῷ ἐζητεῖτο.

Ὁ Ματτίας καὶ ἐγὼ ἐσφιγγόμεθα εἰς μίαν γωνίαν μετὰ τοῦ Κάπη ἀκούοντες τὴν συνδιάλεξιν ταύτην, καὶ μοὶ ἐφαίνετο πολὺ παράδοξον, ἁμαξηλάτης νὰ μὴ γνωρίζῃ μέρος τόσον ὡραῖον ὅσον ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ Βεθνὰλ-Γρεὶν. Ὑπῆρχον λοιπὸν πολλαὶ πράσιναι συνοικίαι εἰς τὸ Λονδίνον; Παράδοξον ἦτον, διότι, ἐξ ὅσων εἴχομεν ἰδεῖ, ἤθελον πιστεύσει ὅτι ἡ καπνία ἐπεκράτει μᾶλλον παρὰ τὸ πράσινον χρῶμα.

Ἐπροχωροῦμεν ἱκανῶς ταχέως εἰς τὰς εὐρείας ὁδοὺς, ἔπειτα εἰς στενὰς, ἔπειτα εἰς ἄλλας πάλιν πλατείας, χωρὶς σχεδὸν τίποτε νὰ βλέπωμεν πέριξ ἡμῶν· τόσον πυκνὴ εἶναι ἡ περικεχυμένη ὀμίχλη. Ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶναι ἤδη ψυχρὰ, καὶ ὅ-

μως αἰσθανόμεθα στενοχωρίαν τινὰ εἰς τὴν ἀναπνοήν, ὡς ἂν ἐπνιγόμεθα. Ὁμιλῶ δὲ περὶ τοῦ Ματτία καὶ περὶ ἐμοῦ, διότι ὁ ὁδηγὸς ἡμῶν φαίνεται ἐξ ἐναντίας ὅτι τίποτε τοιοῦτο δὲν αἰσθάνεται· τοὐλάχιστον ἰσχυρῶς ἀναπνέει, τὸ στόμα ἀνοικτόν, ὡς ἂν εἶχε βίαν νὰ ταμιεύσῃ ὅσον ἐδύνατο μεγαλητέραν προμήθειαν ἀέρος εἰς τοὺς πνεύμονάς του· ἀπὸ καιροῦ δ' εἰς καιρὸν ἐξακολουθεῖ νὰ τρύζῃ τὰς ἀρθρώσεις του, καὶ νὰ ἐκτείνῃ τοὺς πόδας του. Ἐφαίνετο ὡς ἂν εἶχε μείνει πολλὰ ἔτη χωρὶς νὰ κινηθῇ καὶ ν' ἀναπνεύσῃ.

Καίτοι πυρέσσων ἐκ συγκινήσεως ὅτε ἀνελογιζόμην ὅτι μετά τινα λεπτά, μετά τινα δευτερόλεπτα ἴσως, θὰ ἐνηγκαλιζόμην τοὺς γονεῖς μου, τὸν πατέρα, τὴν μητέρα, τοὺς ἀδελφούς, τὰς ἀδελφάς μου, εἶχον ὅμως καὶ πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἴδω τὴν πόλιν δι' ἧς διηρχόμεθα. Δὲν εἶναι ἡ πόλις μου, ἡ πατρίς μου;

Ἀλλὰ μάτην τείνω τοὺς ὀφθαλμούς· δὲν βλέπω τίποτε, σχεδὸν τίποτε, πλὴν τοῦ ἐρυθροῦ φωτὸς τοῦ φωταερίου καίοντος εἰς τὴν ὀμίχλην, ὡς ἐντὸς πυκνοῦ νέφους καπνοῦ. Μόλις φαίνονται τὰ φανάρια τῶν ἁμαξῶν αἵτινες διέρχονται ἐμπρὸς ἡμῶν. Ἐνίοτε ἱστάμεθα ἵνα μὴ συγκρουσθῶμεν, ἢ μὴ πατήσωμεν τοὺς πολυπληθεῖς διαβάτας.

Προχωροῦμεν πάντοτε. Πολλὴ ὥρα ἦτον ἀφ' ὅτου ἐξήλθομεν ἀπὸ τῶν Greth and Galley. Τοῦτο μοὶ ἐπικυροῖ τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ γονεῖς μου κατοικοῦσιν εἰς τὴν ἐξοχήν. Ἐντὸς ὀλίγου βεβαίως θ' ἀφήσωμεν τὰς στενὰς ὁδοὺς διὰ νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὰς πεδιάδας.

Ἐκρατούμεθα ἐκ τῆς χειρὸς, ὁ Ματτίας κ' ἐγώ. Εἰς τὸν στοχασμὸν τοῦτον, ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ εὕρω τοὺς γονεῖς μου, τῷ σφίγγω τὴν χεῖρα, καὶ μοὶ φαίνεται ἀναγκαῖον νὰ τῷ ἐκφράσω οὕτως ὅτι εἶμαι φίλος του, κατὰ τὴν στιγμὴν μάλιστα ταύτην ὑπέρ ποτε καὶ διὰ πάντοτε.

Ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν, εἰσερχόμεθα εἰς ὁδοὺς στενοτέρας, καὶ ἀκούομεν τὸν συριγμὸν μηχανῶν τοῦ σιδηροδρόμου.

Τότε παρεκάλεσα τὸν Ματτίαν νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ὁδηγὸν ἂν τέλος πάντων δὲν φθάνομεν εἰς τῶν γονέων μου. Ἀλλ' ἡ ἀπάντησις τοῦ Ματτία ἦτον ἀπελπιστική· ὁ γραφεὺς τῶν Γρὲθ καὶ Γαλλέῦ εἶπεν ὅτι ποτὲ δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν συνοικίαν αὐτὴν τῶν κλεπτῶν. Βεβαίως ὁ Ματτίας ἀπατᾶται καὶ δὲν ἐνόησε τί τῷ εἶπον. Ἀλλ' αὐτὸς ἐπιμένει ὅτι ἡ ἀγγλικὴ λέξις *θεῖβς* (thieves), ἣν ὁ γραφεὺς μετεχειρίσθη, σημαίνει κλέπτας, καὶ ὅτι εἶναι βέβαιος περὶ τούτου. Κατ' ἀρχὰς τοῦτο μὲ φέρει εἰς ἀμηχανίαν· ἀλλ' ἔπειτα ἐννοῶ ὅτι ὁ γραφεὺς φοβεῖται τοὺς κλέπτας, διότι μέλλομεν νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὴν πεδιάδα, καὶ ὅτι ἡ λέξις *γρεὶν* ἡ μετὰ τὴν Βεθνὰλ ἐφαρμόζεται οὐ μόνον εἰς δένδρα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Τὴν ἰδέαν μου ταύτην διεβίβασα καὶ εἰς τὸν Ματτίαν, καὶ πολὺ ἐγελάσαμεν διὰ τὸν φόβον τοῦ γραφέως. Πόσον ἀνόητοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι οἵτινες ποτὲ δὲν ἐξῆλθον ἐκτὸς τῶν πόλεων!

Ἐν τούτοις οὐδὲν ἐμφαίνει ἐξοχήν. Ἡ Ἀγγλία λοιπὸν ὅλη εἶναι πόλις ἐκ λίθων καὶ λάσπης, καλουμένη Λονδίνον; Ἡ λάσπη αὕτη κατακαλύπτει τὴν ἅμαξάν μας, καὶ πηδᾷ μέχρις ἡμῶν εἰς μελανὰς πλάκας. Δυσώδεις ἀναθυμιάσεις ἀναπνέομεν πρὸ πολλοῦ ἤδη. Ὅλα ταῦτα ἀποδεικνύουσιν ὅτι διερχόμεθα κακὴν συνοικίαν, τὴν τελευταίαν βεβαίως πρὶν φθάσωμεν εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Βεθνὰλ-Γρεὶν. Μοὶ φαίνεται ὡς ἂν γρεφῶμεθα πάντοτε ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν, καὶ ἐνίοτε ὁ ἁμαξηλάτης βραδύνει τὴν πορείαν του, ὡς μὴ γνωρίζων ποῦ εὑρίσκεται. Αἴφνης ἵσταται, καὶ ἡ ἄνωθεν θυρὶς ἀνοίγεται.

Τότε ἄρχεται συνδιάλεξις, ἢ μᾶλλον φιλονεικία. Ὁ Ματτίας μοὶ λέγει ὅτι, ὡς νομίζει, ὁ ἁμαξηλάτης δὲν θέλει νὰ προχωρήσῃ, διότι δὲν γνωρίζει τὸν δρόμον. Ζητεῖ πληροφορίας παρὰ τοῦ γραφέως τῶν Γρὲθ καὶ Γαλλέῦ, καὶ οὗτος ἐξακολουθεῖ λέγων ὅτι δὲν ἦλθε ποτὲ εἰς τὴν συνοικίαν ταύτην τῶν κλεπτῶν. Ἀκούω τὴν λέξιν *θεῖβς*.

Προφανῶς δὲν εἶν' ἐκεῖ τὸ Βεθνὰλ-Γρεὶν.

Τί θὰ γίνῃ;

Ἡ φιλονεικία ἐξακολουθεῖ διὰ τῆς θυρίδος, καὶ μετ' ἴσης ὀργῆς πέμπουσι πρὸς ἀλλήλους ὁ ἁμαξηλάτης καὶ ὁ γραφεὺς τὰς ἀνταπαντήσεις των διὰ τῆς τρύπας ἐκείνης.

Τέλος ὁ γραφεὺς, δόσας τινὰ χρήματα εἰς τὸν ἁμαξηλάτην, ὅστις φαίνεται δυσηρεστημένος, κατέρχεται τῆς ἁμάξης, καὶ ἐκ νέου μᾶς ἀποτείνει τὸ «ψτ, ψτ»· ὥστε ἐννοεῖται ὅτι καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ καταβῶμεν.

Εὑρισκόμεθα δὲ εἰς ὁδὸν ἀκάθαρτον, ἐν τῇ πυκνῇ ὀμίχλῃ. Ἓν ἐργαστήριον ἦτον λαμπρῶς περιφωτισμένον, καὶ τὸ φωταέριον, ἀνταναχλώμενον ὑπὸ τῶν καθρεπτῶν, τῶν χρυσωμάτων, τῶν καταγλύφων φιαλῶν, ἠκτινοβόλει διὰ τῆς ὀμίχλης μέχρι τοῦ μέσου τῆς ὁδοῦ ὅπου τὰ ὕδατα ἔῤῥεον. Τὸ ἐργαστήριον τοῦτο ἦτον καπηλεῖον, ὅ,τι οἱ Ἄγγλοι καλοῦσι *τζὶν-παλαὶς* (Gin palace), ἀνάκτορον εἰς ὃ πωλοῦνται οἰνοπνεύματα παντὸς εἴδους, διαφόρως κατασκευαζόμενα ἐκ πνευματωδῶν οὐσιῶν κριθῆς ἢ σεύτλων.

— Ψτ, ψτ! μᾶς προσφωνεῖ ὁ ὁδηγὸς ἡμῶν.

Καὶ εἰσήλθομεν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ καπηλεῖον. Βεβαίως ἄδικον εἴχομεν πιστεύσαντες ὅτι ἤμεθα εἰς ἐλεεινὴν συνοικίαν. Ποτὲ δὲν εἶχον ἰδεῖ τι πολυτελέστερον. Πανταχοῦ κάτοπτρα καὶ χρυσώματα, καὶ ἡ τράπεζα τῆς προθέσεως εἶναι ἀργυρᾶ. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως οἱ ἐνώπιον τῆς τραπέζης ταύτης ἱστάμενοι, ἢ στηρίζοντες τὸν ὦμον εἰς τὸν τοῖχον ἢ εἰς τοὺς πίθους, εἰσὶ ῥακενδύται, τινὲς ἀνυπόδητοι, καὶ οἱ γυμνοὶ πόδες των, διαβάντες διὰ τοῦ πηλοῦ τὸν ὀχετῶν, εἰσὶ μέλανες, ὡς ἂν εἶχον ἐπιβαφῇ ὡς τὰ ὑποδήματα, ἀλλ' ἡ βαφὴ δὲν εἶχε προφθάσει νὰ στεγνώσῃ.

Εἰς τὴν ὡραίαν ταύτην ἀργυρᾶν τράπεζαν ἐζήτησεν ὁ ὁδηγὸς ἡμῶν καὶ τῷ ἔφερον ποτήριον λευκοῦ ποτοῦ εὐώδους, καὶ ἀφ' οὗ τὸ κατέπιεν ἀπνευστὶ, μεθ' ὅσης ζέσεως πρὸ ὀλίγου κατέπινε τὴν ὀμίχλην, ἤρχισε νὰ διαλέγηται μετὰ τοῦ ἀνθρώπου ὅστις εἶχε γυμνοὺς τοὺς βραχίονας μέχρι τοῦ ἀγκῶνος, καὶ τῷ εἶχε φέρει τὸ ποτόν.

Δύσκολον δὲν ἦτον νὰ ἐννοήσω ὅτι ἠρώτα περὶ τοῦ δρόμου μας, καὶ δὲν εἶχον ἀνάγκην νὰ ἐρωτήσω περὶ τούτου τὸν Ματτίαν.

Ἐκ νέου ἠρχίσαμεν περιπατοῦντες ἐπὶ τὰς πτέρνας τοῦ γραφέως· ἦτον δὲ ἤδη τόσον στενὴ ἡ ὁδὸς, ὥστε ἡ ὀμίχλη δὲν μᾶς ἐμπόδιζε νὰ βλέπωμεν ἑκατέρωθεν τὰς οἰκίας. Σχοινία εἰσὶ τεταμένα εἰς τὸν ἀέρα ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τῶν οἰκιῶν τούτων, καὶ ποῦ καὶ ποῦ πανία καὶ ῥάκη κρέμανται ἐξ αὐτῶν τῶν σχοινίων. Βεβαίως δὲν κρέμανται διὰ νὰ στεγνώσωσι.

Ποῦ ὑπάγομεν; ἀρχίζω ν' ἀνησυχῶ. Ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ Ματτίας μὲ κυττάζει, ἀλλὰ δὲν μὲ ἐρωτᾷ.

Ἐκ τῆς ὁδοῦ μεταβαίνομεν εἰς δρομίσκον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς αὐλὴν, ἔπειτα εἰς ἄλλον πάλιν δρομίσκον. Αἱ οἰκίαι εἰσὶ πενιχρότεραι ἀφ' ὅ,τι εἰς τὰ πενιχρότερα τῆς Γαλλίας χωρία. Πολλαὶ εἰσὶν ἐκ σανίδων, ὡς σταῦλοι ἢ ἀχυρῶνες· καὶ ὅμως εἰσὶν οἰκίαι, διότι εἰς τὰ κατώρλια αὐτῶν μυρμηκιῶσι πλῆθος γυναικῶν αἵτινες ἔχουσι τὴν κεφαλὴν γυμνὴν, καὶ πλῆθος παιδίων.

Ὁσάκις ἀσθενὲς φῶς μᾶς ἐπιτρέπει νὰ διακρίνωμεν καλήτερον τὰ περὶ ἡμᾶς, παρατηρῶ ὅτι αἱ γυναῖκες αὗται εἰσὶν ὠχραί· ἡ κόμη των, ξανθὴ ὡς λινάριον, κρέμαται εἰς τοὺς ὤμους των· τὰ παιδία περιφέρονται σχεδὸν γυμνὰ, καὶ τὰ ὀλίγα ἐνδύματα ὅσα ἔχουν εἰσὶ σχεδὸν ῥάκη. Εἰς ἕνα δρομίσκον ἀπαντῶμεν χοίρους βατεύοντας εἰς τ' ἀκάθαρτα καὶ λιμνάζοντα ὕδατα, ἀναπέμποντα κακὴν δυσωδίαν.

Πολὺ δὲν παρέρχεται, καὶ ἵσταται ὁ ὁδηγὸς ἡμῶν. Βεβαίως ἀπώλεσε τὸν δρόμον του. Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς ἄνθρωπος φέρων μακρὸν κυανοῦν ἐπενδύτην, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν πίλον ἔχοντα ἐπερράμμενον δέρμα στιλπνόν. Περὶ τὴν πυγμὴν ἔχει ταινίαν μέλαιναν καὶ λευκὴν, καὶ εἰς τὴν ζώνην του κρέμαται θήκη. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ἀστυνομοφύλαξ (policeman).

Μετὰ μικρὰν συνδιάλεξιν ἐξακολουθοῦμεν τὴν πορείαν ἡμῶν, προηγουμένου τοῦ ἀστυνομοφύλακος, διερχόμεθα δρομίσκους καὶ αὐλὰς, δρόμους σκολιοὺς, καὶ μοὶ φαίνεται ὅτι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ βλέπω καί τινας οἴκους κατεδαφισμένους.

Τέλος ἱστάμεθα εἰς μίαν αὐλὴν, ἧς τὸ μέσον κατέχεται ὑπὸ μικροῦ τέλματος.

— Red lion court, λέγει ὁ ἀστυνομοφύλαξ.

Αἱ λέξεις αὗται ἃς πολλάκις ἤδη εἶχον ἀκούσει προφερομένας, σημαίνουσιν «αὐλὴ τοῦ ἐρυθροῦ λέοντος», ὡς μοὶ εἶπεν ὁ Ματτίας.

Ἀλλὰ διατί ἱστάμεθα; Ἀδύνατον νὰ ἐφθάσαμεν εἰς Βεθνὰλ-Γρεὶν. Εἰς αὐτὴν τὴν αὐλὴν νὰ κατοικῶσιν οἱ γονεῖς μου. Ἀλλὰ τότε;...

Δὲν μοὶ μένει δὲ καιρὸς νὰ ἐξετάσω τὰ ζητήματα ταῦτα, διερχόμενα διὰ τοῦ ἀνησύχου μου πνεύματος, διότι ὁ ἀστυνομοφύλαξ ἐκτύπησεν εἰς τὴν θύραν εἴδους ἀχυρῶνος ξυλίνου, καὶ ὁ ὁδηγὸς ἡμῶν τὸν εὐχαριστεῖ. Ἑπομένως ἐφθάσαμεν.

Ὁ Ματτίας, ὅστις δὲν εἶχεν ἀφήσει τὴν χεῖρά μου, τὴν σφίγγει, καὶ σφίγγω τὴν ἐδικήν του.

Ἐνοήθημεν. Ἡ ἀγωνία ἡ καταλαβοῦσα τὴν καρδίαν μου κατέλαβε καὶ τὴν ἐδικήν του.

Τόσον ἤμην τεταραγμένος, ὥστε δὲν ἠξεύρω πῶς ἠνεῴχθη ἡ θύρα εἰς ἣν ἔκρουσεν ὁ ἀστυνομοφύλαξ· ἀλλ' ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν εἰσήλθομεν εἰς εὐρύχωρον αἴθουσαν, φωτιζομένην ὑφ' ἑνὸς λύχνου καὶ ὑπὸ γαιανθράκων, καιομένων εἰς εἶδος ἑστίας, αἱ ἐνθυμήσεις μου μοὶ ἐπανέρχονται.

Ἐμπρὸς τῆς φωτίας ταύτης εἰς καθέδραν ψιαθίνην, ἥτις ὡμοίαζε τὰς θήκας τῶν ἁγίων εἰς τὰς καθολικὰς ἐκκλησίας, ἐκάθητο ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα γέρων λευκοπώγων, φέρων μέλαν πιλίδιον εἰς τὴν κεφαλήν. Εἰς τράπεζαν δὲ, ἀπέναντι ἀλλήλων, ἐκάθηντο εἷς ἀνὴρ καὶ μία γυνή. Ὁ ἀνὴρ ἦτον ὡς τεσσαρακοντούτης, φορῶν ἔνδυμα στακτεροῦ κατυφὲ, καὶ εἶχε φυσιογνωμίαν νοήμονα ἀλλὰ τραχεῖαν. Ἡ γυνὴ ἦτον πέντε ὡς ἓξ ἔτη νεωτέρα· ἡ ξανθὴ κόμη της ἐκρέματο εἰς σάλιον ἔχον τετράγωνα λευκὰ καὶ μέλανα καὶ σαυρούμενον εἰς τὸ στῆθός της. Οἱ ὀφθαλμοί της βλέμμα δὲν εἶχον, καὶ ἀδιαφορία καὶ ἀπάθεια ἐπετυποῦτο εἰς τὸ πρόσωπόν της, ὡραῖον ἄλλοτε, ὡς ἐφαίνετο, καὶ ὀκνηρὰ ἦσαν ὅλα τὰ σχήματά της. Εἰς τὴν αἴθουσαν ἦσαν καὶ τέσσαρα παιδία, δύω ἄῤῥενα καὶ δύω θήλεα, ὅλα ξανθὰ, ἀλλὰ λινόξανθα, ὡς ἡ μήτηρ. Ὁ πρεσβύτερος υἱὸς ἦτον ἕνδεκα ὡς δώδεκα ἐτῶν, ἡ δὲ νεωτέρα θυγάτηρ μόλις τριῶν καὶ ἐπεριπάτει συρομένη.

Ὅλα ταῦτα τὰ εἶδον δι' ἑνὸς βλέμματος, πρὶν ἢ ὁ ὁδηγὸς ἡμῶν, ὁ γραφεὺς τῶν Γρὲθ καὶ Γαλλέῦ, παύσῃ ὁμιλῶν.

Τί εἶπε; Μόλις τὸ ἤκουσα, καὶ οὐδόλως τὸ ἐνόησα. Προσέβαλε μόνον τὸ οὖς μου τὸ ὄνομα Δρισκόλλ, αὐτὸ ἐκεῖνο ὃ μοὶ εἶχεν εἰπεῖ ὁ δικηγόρος ὡς ἐδικόν μου.

Ὅλοι οἱ ὀφθαλμοὶ ἐστράφησαν πρὸς τὸν Ματτίαν καὶ πρὸς ἐμὲ, ἀκόμη καὶ οἱ τοῦ ἀκινήτου γέροντος. Μόνη δ' ἡ μικρὰ ἔστρεψε τὴν προσοχήν της εἰς τὸν Κάπην.

— Τίς ἐξ ὑμῶν εἶναι ὁ Ῥεμής; ἠρώτησε γαλλιστὶ ὁ στακτερὸν φέρων ἔνδυμα.

Ἐπροχώρησα τότε ἓν βῆμα.

— Ἐγὼ, εἶπον.

— Τότε φίλησον τὸν πατέρα σου, παιδίον.

Ὅτε ἄλλοτε ἐφανταζόμην τὴν στιγμὴν ταύ-

τὴν, ἐνόμιζον ὅτι φυσικὴ ὁρμὴ θὰ μὲ ῥίψῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός μου· ἀλλὰ τότε τὴν ὁρμὴν ταύτην δὲν τὴν ᾐσθάνθην. Οὐχ ἧττον ἐπροχώρησα καὶ ἐφίλησα τὸν πατέρα μου.

— Τώρα, μοὶ εἶπεν, ἰδοὺ ὁ πάππος σου, ἡ μήτηρ σου, οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου.

Ἐπορεύθην τότε κατ' ἀρχὰς πρὸς τὴν μητέρα μου καὶ τὴν ἔλαβον εἰς τὰς ἀγκάλας μου· ἐκείνη δὲ μὲ ἀφῆκε νὰ τὴν φιλήσω, ἀλλ' ἡ ἰδία δὲν μ' ἐφίλησε, καὶ μόνον μοὶ εἶπε δύω ἢ τρεῖς λέξεις ἃς δὲν ἐνόησα.

— Δὸς τὴν χεῖρα εἰς τὸν πάππον, μοὶ εἶπεν ὁ πατήρ μου, ἀλλὰ μὲ προσοχὴν, διότι εἶναι παράλυτος.

Ἔδωκα τὴν χεῖρα καὶ εἰς τοὺς δύω ἀδελφούς μου καὶ εἰς τὴν πρεσβυτέραν ἀδελφήν. Ἠθέλησα νὰ λάβω καὶ τὴν μικρὰν εἰς τὴν ἀγκάλην μου· ἀλλὰ κατεγίνετο μὲ τὸν Κάπην, καὶ μὲ ἀπέκρουσε.

Ἐν ᾧ δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μετέβαινον εἰς τὸν ἄλλον, ἠγανάκτουν κατ' ἐμαυτοῦ. Πῶς! δὲν ἔχαιρον λοιπὸν ὢν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ μου; Εἶχον πατέρα, μητέρα, ἀδελφοὺς, ἀδελφὰς, εἶχον πάππον, τοὺς ἀνεῦρον καὶ ἔμενον ψυχρός! Εἶχον περιμείνει τὴν στιγμὴν ταύτην μετὰ πυρετώδους ἀνυπομονησίας, παρεφρόνουν ἐκ χαρᾶς ὁσάκις ἀνελογιζόμην ὅτι θὰ ἔχω κ'ἐγὼ οἰκογένειαν, γονεῖς ν' ἀγαπῶ, γονεῖς ἀγαπῶντάς με, καὶ ἤδη ἔμενον ἐν στενοχωρίᾳ, τοὺς παρετήρουν περιέργως, καὶ ἐντὸς τῆς καρδίας μου οὐδὲν εὕρισκον νὰ τοὺς εἰπῶ, οὔτε μίαν λέξιν ἀγάπης. Ἤμην τέρας λοιπόν; ἤμην ἀνάξιος νὰ ἔχω οἰκογένειαν;

Ἂν εἶχον εὕρει τοὺς γονεῖς μου εἰς οἶκον μεγαλοπρεπῆ ἀντὶ νὰ τοὺς εὕρω εἰς ἀχυρῶνα, δὲν θὰ ᾐσθανόμην δι' αὐτοὺς τὴν περιπάθειαν ἐκείνην ἣν πρό τινων λεπτῶν ᾐσθανόμην ἐν τῇ καρδίᾳ μου πρὸς πατέρα καὶ μητέρα εἰς ἐμὲ ἀγνώστους, ἣν ὅμως ἤδη ᾐδυνάτουν νὰ ἐκφράσω πρὸς γονεῖς οὓς ἔβλεπον;

Ἡ ἰδέα αὕτη μὲ κατήσχυνεν εἰς τοὺς ἰδίους μου ὀφθαλμούς. Ἐπανελθὼν πρὸς τὴν μητέρα μου, τὴν ἔλαβον ἐκ νέου εἰς τὰς ἀγκάλας μου, καὶ τὴν ἐφίλησα εἰς μέσον τὸ πρόσωπον. Βεβαίως δὲ δὲν ἐνόησεν ἐκείνη τί προὐκάλει τὴν υἱϊκὴν ταύτην ἔκχυσιν, διότι ἀντὶ νὰ μοὶ ἀποδώσῃ τὸ φίλημά μου, μ' ἐθεώρησε διὰ τοῦ ἀδρανοῦς συνήθους της βλέμματος, καὶ ἔπειτα, ἀποτεινομένη πρὸς τὸν ἄνδρα της, καὶ ὀλίγον ὑψοῦσα τοὺς ὤμους, τῷ εἶπε τινὰς λέξεις ἃς δὲν ἐνόησα, καὶ δι' ἃς ἐγέλασεν οὗτος. Ἡ ἀδιαφορία αὕτη ἐξ ἑνὸς καὶ ἀφ ἑτέρου ὁ γέλως, μοὶ κατεπίεσαν τὴν καρδίαν, καὶ ἐφρόνουν ὅτι ἡ ἔκφρασις αὕτη τῆς ἀγάπης μου ἄλλης ἔπρεπε νὰ τύχῃ ὑποδοχῆς.

Ἀλλὰ δὲν μοὶ ἀφῆκαν τὸν καιρὸν νὰ παραδοθῶ εἰς τὰς ἐντυπώσεις μου.

— Κ' ἐκεῖνος, ἠρώτησεν ὁ πατήρ μου, δεικνύων τὸν Ματτίαν, τίς εἶναι;

Ἐξήγησα τότε τίνες δεσμοὶ μὲ συνέδεον μετὰ τοῦ Ματτία, προσπαθήσας νὰ χρωματίσω ὀλίγον τοὺς λόγους μου διὰ τῆς φιλίας ἣν ᾐσθανόμην, καὶ νὰ ἐκφράσω προσέτι καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ἣν τῷ ὤφειλον.

— Ἐννοῶ, εἶπεν ὁ πατήρ μου, ἠθέλησε νὰ τριγυρίσῃ, νὰ ἰδῇ κόσμον.

Ἡτοιμαζόμην ν' ἀποκριθῶ, ἀλλ' ὁ Ματτίας μ' ἐπρόλαβε.

— Μάλιστα, εἶπε.

— Καὶ ὁ Βαρβερίνος, ἠρώτησεν ὁ πατήρ μου, διατί δὲν ἦλθεν ἐκεῖνος;

Τότε διηγήθην ὅτι ὁ Βαρβερίνος ἀπέθανε, πρὸς μέγαν μου ἀποσβολωμὸν, ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὰ Παρίσια, ἐν ᾧ εἰς Χαβανὸν εἶχον μάθει παρὰ τῆς μάνας Βαρβερίνας ὅτι οἱ γονεῖς μου μ' ἐζήτουν.

Τότε ὁ πατήρ μου μετέφρασεν εἰς τὴν μητέρα μου ὅ,τι εἶχον εἰπεῖ, καὶ μοὶ ἐφάνη, καθ' ὅσον ἐνόησα, ὅτι αὐτὴ ἀπήντησεν ὅτι ἦτον τοῦτο πολὺ καλὸν, ὅτι ἦτον ἄριστα. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι πολλάκις ἐπρόφερε τὰς λέξεις *οὐέλλ* (well) καὶ *γοὺδ* (good), ἃς ἐγνώριζον. Ἀλλὰ διατί ἦτον καλὸν καὶ ἄριστον ὅτι ὁ Βαρβερίνος ἀπέθανεν; Ἤθελον ἀλλὰ δὲν ἐδυνάμην νὰ τὸ ἐννοήσω.

— Δὲν ᾐξεύρεις ἀγγλικά; μ' ἠρώτησεν ὁ πατήρ μου;

— Ὄχι. Ἠξεύρω μόνον γαλλικὰ, καὶ προσέτι καὶ ἰταλικά. Τὰ ἔμαθον παρὰ κυρίου τινὸς, εἰς ὃν μὲ εἶχ' ἐνοικιάσει ὁ Βαρβερίνος.

— Τοῦ Βιτάλη;

— Ἐμάθετε;

— Ὁ Βαρβερίνος μ' εἶπε τ' ὄνομά του ὅταν ἐπῆγα νὰ σὲ ζητήσω εἰς τὴν Γαλλίαν. Εἶσαι ὅμως βεβαίως περίεργος νὰ μάθῃς πῶς δὲν σ' ἐζητήσαμεν δεκατρία ἔτη, καὶ διὰ μιᾶς μᾶς ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ ὑπάγωμεν νὰ εὕρωμεν τὸν Βαρβερίνον.

— Ὦ! ναὶ, περίεργος, ἀληθῶς πολὺ περίεργος.

— Τότε λοιπὸν κάθησον ἐκεῖ πλησίον εἰς τὴν φωτίαν, καὶ θὰ σοὶ τὸ διηγηθῶ.

Ὅταν εἰσῆλθον εἶχον ἀποθέσει τὴν ἅρπαν μου πλησίον εἰς τὸν τοῖχον. Ἀφῆκα λοιπὸν ἐκεῖ καὶ τὸν σάκκον μου, καὶ ἐκάθησα ὅπου μοὶ εἶπεν.

Ἀλλ' ὡς ἐξέτεινον εἰς τὴν φωτίαν τοὺς πόδας μου βεβρεγμένους καὶ ὅλους λάσπην, ὁ πάππος μου ἔπτυσε πρὸς τὸ μέρος μου, περίπου ὡς ἡ γαλῆ ὅταν ὀργίζηται. Ἄλλη ἐξήγησις δὲν μ' ἐχρειάζετο ὅπως ἐννοήσω ὅτι τὸν ἐστενοχώρουν, καὶ ἀπέσυρα τοὺς πόδας μου.

— Μὴ προσέχῃς, εἶπεν ὁ πατήρ μου. Ὁ γέρων δὲν εὐχαριστεῖται ὅταν κάθηται κανεὶς ἐμπρὸς τῆς φωτίας του· ἀλλ' ἂν κρυόνῃς, θερμάνσου. Μὴ φροντίζῃς δι' αὐτόν.

Τοῦτο μὲ κατεθορύβησε ν' ἀκούσω οὕτω νὰ ὁμιλῇ περὶ τοῦ πολιοῦ τούτου γέροντος. Ἐφρόνουν ἐξ ἐναντίας ὅτι δι' αὐτὸν μᾶλλον ἢ διὰ πάντα ἄλλον ἔπρεπε νὰ λαμβάνηται φροντίς· ἐ-

μεινα ἑπομένως ἔχων τοὺς πόδας ὑπὸ τὸ κάθισμά μου.

— Εἶσαι ὁ πρωτότοκος υἱός μας, μοὶ εἶπεν ὁ πατήρ μου, καὶ ἐγεννήθης ἓν ἔτος ἀφ' οὗ ἐνυμφεύθην τὴν μητέρα σου. Ὅταν τὴν ἐνυμφεύθην, ὑπῆρχεν ἄλλη τις νέα ἥτις ἐνόμιζεν ὅτι ἐκείνην ἤθελον νὰ νυμφευθῶ, δι' ὃ καὶ συνέλαβε μῖσος λυσσῶδες κατ' ἐκείνης ἣν ἐθεώρει ὡς ἀντίζηλόν της. Διὰ νὰ μᾶς ἐκδικηθῇ, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἔγινες ἓξ μηνῶν, σ' ἔκλεψε καὶ σ' ἔφερεν εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς τὰ Παρίσια, καὶ σ' ἀφῆκεν εἰς ἕνα δρόμον. Ἐκάμαμεν ὅλας τὰς δυνατὰς ἐρεύνας, ἀλλ' εἰς τὰ Παρίσια δὲν ἐπήγαμεν, διότι μᾶς ἦτον ἀδύνατον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι σ' ἐπῆγαν τόσον μακράν. Δὲν σὲ ηὕραμεν δὲ, κ' ἐνομίζομεν ὅτι ἀπέθανες, ὅτι ἐχάθης διὰ παντὸς, ὅταν πρὸ τριῶν μηνῶν ἡ γυνὴ αὕτη, πρὶν ἀποθάνῃ, ἐξωμολογήθη τὴν ἀλήθειαν. Τότε ἀπῆλθον ἀμέσως εἰς Γαλλίαν, καὶ ἀποταθεὶς εἰς τὸν ὑπαστυνόμον τοῦ τμήματος ὅπου εἶχες ῥιφθῇ, ἔμαθον παρ' αὐτοῦ ὅτι εἷς κτίστης σὲ ηὗρε καὶ σὲ υἱοθέτησε, καὶ ἀμέσως ἐπῆγα εἰς Χαβανόν. Ὁ Βαρβερίνος μ' εἶπεν ὅτι σ' ἐνοικίασεν εἰς τὸν Βιτάλην, περιφερόμενον μουσικὸν, καὶ ὅτι μετ' αὐτοῦ περιήρχεσο τὴν Γαλλίαν. Μὴ δυνάμενος ὅμως νὰ μείνω εἰς τὴν Γαλλίαν, παρακολουθῶν τὸν Βιτάλην, ἀνέθηκα τὴν φροντίδα ταύτην εἰς τὸν Βαρβερίνον, καὶ τῷ ἔδωκα χρήματα νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ Παρίσια. Προσέτι δὲ τὸν ἐπεφόρτισα νὰ εἰδοποιήσῃ καὶ τοὺς νομικοὺς, τοὺς ἐπιτρόπους τῶν ὑποθέσεών μου, τοὺς κυρίους Γρὲθ καὶ Γαλλέῦ, ὅταν ἤθελεν σ' εὕρει. Δὲν τῷ ἔδωκα τὴν διεύθυνσίν μου ἐδῶ, διότι τὸν χειμῶνα μόνον κατοικοῦμεν τὸ Λονδίνον· τὸ θέρος περιερχόμεθα τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Σκωτίαν μετὰ τῶν ἁμαξῶν καὶ τῆς οἰκογενείας, ἐξασκοῦντες τὸ ἐμπόριον περιφερομένων πραγματευτῶν. Ἰδοὺ, παιδίον μου, πῶς εὑρέθης, καὶ πῶς μετὰ δεκατρία ἔτη ἀναλαμβάνεις τὴν θέσιν σου ἐδῶ εἰς τὴν οἰκογένειαν. Ὅτι εἶσαι ὀλίγον περίφοβος, τὸ ἐννοῶ, διότι δὲν μᾶς γνωρίζεις, καὶ δὲν ἐννοεῖς τί λέγομεν, οὔτε δύνασαι νὰ ἐξηγήσῃς ὅ,τι θέλεις νὰ εἰπῇς. Ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι ταχέως θὰ συνειθίσῃς.

Βεβαίως, ταχέως θὰ συνειθίσω. Τί φυσικώτερον, ἀφ' οὗ ἤμην εἰς τὴν οἰκογένειάν μου, καὶ ἔμελλον νὰ συζήσω μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν μου;

Τὰ ὡραῖά μου σπάργανα δὲν εἶχον εἰπεῖ τὴν ἀλήθειαν· τοῦτο δὲ ἦτον δυστύχημα διὰ τὴν μάναν Βαρβερίναν, διὰ τὴν Λίζαν, διὰ τὸν πατέρα Ἀκίνον, δι' ὅλους ὅσοι μὲ εἶχον βοηθήσει, διότι δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ πράξω δι' αὐτοὺς ὅ,τι εἶχον ὀνειρευθῇ. Πραγματευταὶ περιφερόμενοι, κατοικοῦντες εἰς ἀχυρῶνα, δὲν ἠμποροῦν νὰ εἶναι πολὺ πλούσιοι. Δι' ἐμὲ τὸν ἴδιον ὅμως, τί μοὶ ἔμελεν; Εἶχον οἰκογένειαν, καὶ παιδαριῶδες ὀνειροπόλημα ἦτον νὰ φρονῶ ὅτι ὁ πλοῦτος ἔπρεπε νὰ εἶναι πατήρ μου. Προτιμητέα τὰ αἰσθήματα παρὰ τὰ χρήματα. Τὴν εὐτυχίαν δίδει ἡ ἀγάπη, ὄχι τὸ ἀργύριον.

Ἐν ᾧ ἤκουον τὴν διήγησιν τοῦ πατρός μου, δι' αὐτὸν καὶ μόνον ἔχων ὀφθαλμοὺς καὶ ὦτα, ἐστρώθη ἡ τράπεζα. Ἐτέθησαν εἰς αὐτὴν πινάκια διανθῆ, κυανᾶ ἔχοντα τὰ κοσμήματα, καὶ μεταλλίνη παροψὶς περιέχουσα μέγα τεμάχιον κρέατος ψητοῦ εἰς τὸν κλίβανον μετὰ γεωμήλων πέριξ αὐτοῦ.

— Πεινᾶτε, παιδία; ἠρώτησεν ὁ πατήρ μου, ἀποτεινόμενος εἰς τὸν Ματτίαν καὶ εἰς ἐμέ.

Ἀντ' ἀπαντήσεως ὁ Ματτίας τῷ ἔδειξε τοὺς λευκούς του ὀδόντας.

— Καλὰ λοιπόν· ἂς καθήσωμεν, εἶπεν ὁ πατήρ μου.

Πρὶν ὅμως καθήσῃ, ἔσπρωξε τὴν ἕδραν τοῦ πάππου μου μέχρι τῆς τραπέζης. Ἔπειτα δὲ καθήσας καὶ ὁ ἴδιος οὕτως ὥστε νὰ ἔχῃ τὴν ῥάχιν εἰς τὴν φωτίαν, ἤρχισε νὰ κόπτῃ τὸ ψητὸν, καὶ μᾶς ἔδωκεν εἰς ἕκαστον καλὸν τεμάχιον μετὰ γεωμήλων.

Ἂν καὶ δὲν εἶχον ἀνατραφῆ εἰς τρόπους λεπτοὺς, ἤ, ἵνα ὀρθότερον εἴπω, ἂν καὶ δὲν εἶχον διόλου ἀνατραφῆ, παρετήρησα ὅμως ὅτι οἱ ἀδελφοί μου, καὶ ἡ πρώτη μου ἀδελφὴ ἐλάμβανον πολλάκις τὸ κρέας διὰ τῶν δακτύλων, ὅτι ἔβαπτον τοὺς δακτύλους των εἰς τὸν ζωμὸν καὶ τοὺς ἔγλυφον, χωρὶς οὔτε ὁ πατὴρ οὔτε ἡ μήτηρ μου νὰ τὸ παρατηρήσῃ. Ὁ δὲ πάππος μου ἐπρόσεχεν εἰς μόνον τὸ πινάκιόν του, καὶ ἡ μόνη χεὶρ ἣν ἐδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ, ἐπήγαινεν ἀδιακόπως ἀπὸ τοῦ πινακίου εἰς τὸ στόμα του. Ὅταν δὲ τεμάχιόν τι ἔπιπτεν ἀπὸ τῶν τρεμόντων δακτύλων του, οἱ ἀδελφοί μου τὸν περιέπαιζον.

Ἀφ' οὗ δ' ἐτελείωσε τὸ δεῖπνον, ἐνόμιζον ὅτι θὰ μείνωμεν τὴν ἑσπέραν ἐμπρὸς τῆς φωτίας· ἀλλ' ὁ πατήρ μου μ' εἶπεν ὅτι περιέμενε φίλους, καὶ ἔπρεπε νὰ κοιμηθῶμεν, καὶ λαβὼν κηρίον, μᾶς ἔφερεν εἰς ἁμαξῶνα συνεχόμενον μετὰ τῆς αἰθούσης ὅπου ἐφάγομεν. Ἐκεῖ ἦσαν δύω ἅμαξαι ἐξ ἐκείνων ἃς μεταχειρίζονται οἱ μεταβατικοὶ πραγματευταί. Ἤνοιξε λοιπὸν τῆς μιᾶς τὴν θύραν, καὶ εἴδομεν ὅτι ἐντὸς ἦσαν δύω λαμπρὰ στρώματα.

— Ἰδοὺ τὰ στρώματά σας, εἶπε. Καλὴν νύκτα σας.

Τοιαύτη ἦτον ἡ ὑποδοχὴ ἥτις μοὶ ἐγένετο παρὰ τῆς οἰκογενείας μου, — τῆς οἰκογενείας Δρισκόλλ.

ΙΔ'

Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου.

Ὁ πατήρ μου, ἀναχωρῶν, μᾶς εἶχεν ἀφήσει τὸ κηρίον, ἀλλ' εἶχε κλείσει ἔξωθεν τὴν θύραν τῆς ἁμάξης· ἀνάγκη λοιπὸν ἦτον νὰ κοιμηθῶμεν. Ἐβρίφθημεν λοιπὸν ἀμέσως εἰς τὰς κλίνας μας χωρὶς νὰ πολυλογῶμεν, ὡς συνειθίζαμεν πᾶσαν ἑ-

σπέραν, καὶ χωρὶς νὰ διηγηθῶμεν πρὸς ἀλλήλους τὰς ἐντυπώσεις τῆς σπουδαίας ταύτης ἡμέρας.

— Καλὴν νύκτα, Ῥεμὴ, μοὶ εἶπεν ὁ Ματτίας.

— Καλὴν νύκτα, Ματτία.

Ὁ Ματτίας δὲν εἶχεν ὄρεξιν νὰ λαλήσῃ· οὔτ' ἐγὼ ἐπίσης, καὶ ἔχαιρον πολὺ διὰ τὴν σιωπήν του.

Ἀλλ' ὅστις σιωπᾷ δὲν ἀποδεικνύει ὅτι καὶ νυστάζει. Ἀφοῦ ἐσβύσαμεν τὸ φῶς, δὲν κατώρθωσα νὰ κλείσω τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἤρχισα νὰ σκέπτωμαι περὶ ὅλων ὅσα μοὶ συνέβησαν ἐπ' ἐσχάτων, καὶ ἐστρεφόμην ἀδιακόπως εἰς τὴν στενὴν κλίνην μου.

Ἐν ᾧ δ' οὕτως ἐσκεπτόμην, ἤκουον καὶ τὸν Ματτίαν, ὅστις κατεῖχε τὴν κλίνην ὑπεράνω μου, νὰ εἶναι ἀνήσυχος καὶ νὰ στρέφηται ὡς ἐγώ. Δὲν ἐκοιμᾶτο καλήτερά μου.

— Δὲν κοιμᾶσαι; τῷ εἶπον ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Ὄχι ἀκόμη.

— Εἶσαι ἄρρωστος;

— Ὄχι, σ' εὐχαριστῶ, εἶμαι πολὺ καλά· στριφογυρίζω μόνον ὡς ἂν ἤμην ἀκόμη εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἡ ἄμαξα ἀναβαίνει καὶ καταβαίνει, καὶ κυλίεται πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις.

Μόνον ἡ ναυτίασις ἐμπόδιζε τὸν Ματτίαν νὰ κοιμηθῇ; Αἱ σκέψεις αἱ ἀποδιώκουσαι τὸν ὕπνον του δὲν ἦσαν αἱ ἴδιαι πρὸς τὰς ἐδικάς μου; Μὲ ἠγάπα, τοσοῦτον εἴμεθα συνδεδεμένοι τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν, ὥστε φυσικὸν ἦτον νὰ αἰσθάνηται ὅ,τι καὶ ἐγώ.

Ὁ ὕπνος δὲν ἦλθε, καὶ ὁ καιρὸς παρερχόμενος ηὔξησε τὸν ἀόριστον τρόμον ὃν ἠσθανόμην. Κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχον καλῶς ἐννοήσει τὴν ἐντύπωσιν ἥτις ἐπρώτευεν ἐν ἐμοὶ μεταξὺ ὅλων ὅσαι συγκεχυμένως καὶ ταραχωδῶς συνεκρούοντο ἐν τῇ κεφαλῇ μου· ἤδη ὅμως ἔβλεπον ὅτι ἦτον ὁ φόβος. Φόβος τίνος; Δὲν ἠξεύρω, ἀλλ' ἐφοβούμην. Δὲν ἐτρόμαζον διότι ἤμην κατάκλειστος εἰς αὐτὴν τὴν ἄμαξαν, εἰς τὴν ἐλεεινὴν αὐτὴν συνοικίαν τοῦ Βεθνὰλ-Γρεὶν. Ποσάκις ἐπὶ τῆς φρεσίκου ὑπάρξεώς μου δὲν διενυκτέρευσα εἰς μέρη πολὺ ὀλιγώτερον ἀναπαυτικά! Καὶ ἐνόουν μὲν ὅτι ἤμην ἀσφαλὴς κατὰ παντὸς κινδύνου, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἤμην περίτρομος. Ὅσον δὲ περισσότερον ἤθελον νὰ ὑπερνικήσω τὸν τρόμον τοῦτον, τόσῳ τ' ὀλιγώτερον κατώρθουν νὰ καθησυχάσω.

Αἱ ὧραι διεδέχοντο ἀλλήλας, ἀλλὰ δὲν ἤξευρον ποῦ ἤμεθα τῆς νυκτὸς, διότι δὲν ὑπῆρχον πέριξ ὡρολόγια νὰ κτυποῦν. Αἴφνης ἤκουσα ἰσχυρὸν κρότον εἰς μίαν τῶν θυρῶν τοῦ ἁμαξῶνος, ἀνοιγομένην εἰς ὁδὸν ἄλλην παρὰ τὴν αὐλὴν τοῦ ἐρυθροῦ σταυροῦ· ἔπειτα δὲ, μετὰ διάφορα ἀλλεπάλληλα κρούσματα, ἐπαναληφθέντα κατὰ τακτικὰς διαλείψεις, φῶς εἰσέδυ εἰς τὴν ἄμαξαν ἡμῶν.

Ἐκπλαγεὶς, ἔστρεψα εὐθὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς πέριξ μου, ἐν ᾧ ὁ Κάπης, κοιμώμενος παρὰ τὴν κλίνην μου, ἐξύπνα ἕτοιμος νὰ γαυγίσῃ. Εἶδον δὲ τότε ὅτι τὸ φῶς ἤρχετο διὰ μικρᾶς θυρίδος ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς ἁμάξης, πρὸς ὃν ἦσαν αἱ κλίναι ἡμῶν. Τὸ ἑσπέρας δὲν τὴν εἶχον ἰδεῖ ὅταν ἔπεσα εἰς τὸ στρῶμα, διότι ἔνδοθεν τὴν ἐκάλυπτε μικρὸν παραπέτασμα. Τὸ ἥμισυ τοῦ παραθυρίου τούτου ἦτον πρὸς τῇ κλίνῃ τοῦ Ματτία, τὸ δ' ἄλλο ἥμισυ πρὸς τῇ ἐδικῇ μου. Μὴ θέλων νὰ ἐξυπνήσῃ ὁ Κάπης ὅλην τὴν οἰκίαν, τῷ ἔθηκα τὴν μίαν χεῖρα εἰς τὸ στόμα, καὶ ἐκύτταξα ἔξω.

Ὁ πατήρ μου, ἐλθὼν εἰς τὸν ἁμαξῶνα, ἠνέῳξε ταχέως τὴν θύραν τῆς ὁδοῦ, καὶ τὴν ἔκλεισεν ἐπίσης ταχέως, ἀφ' οὗ εἰσῆλθον δύω ἄνθρωποι φέροντες ἐπὶ τῶν ὤμων βαρέα δέματα.

Τότε ἔθηκε τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χείλη του, καὶ διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς, ἥτις ἐκράτει κλεπτοφάναρον, ἔδειξε τὴν ἄμαξαν ὅπου ἐκοιμώμεθα. Τοῦτο ἐσήμαινεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ κάμνωσι θόρυβον, μὴ μᾶς ἐξυπνήσωσιν.

Ἡ μέριμνά του αὕτη μὲ συνεκίνησε, καὶ ἤθελον νὰ τῷ φωνάξω νὰ μὴ φροντίζῃ δι' ἐμὲ, διότι δὲν ἐκοιμώμην· ἐπειδὴ ὅμως θὰ ἐξύπνουν τὸν Ματτίαν, ὅστις βεβαίως ἐκοιμᾶτο ἡσύχως ἐκεῖνος, ἐσιώπησα.

Ὁ πατήρ μου ἐβοήθησε τοὺς δύω ἀνθρώπους νὰ καταθέσωσι τὰ φορτία των, καὶ ἔπειτα ἀπεσύρθη πρὸς στιγμὴν, καὶ ἐπέστρεψε μετὰ τῆς μητρός μου. Ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἠνέῳξαν τὰ δέματα, ἐξ ὧν τὸ ἓν ἦν πλῆρες ὑφασμάτων, τὸ δὲ ἄλλο περιεῖχε πλεκτὰ ἀντικείμενα, σκούφους, κάλτας, περισκελίδας, χειρόκτια.

Τότε ἐνόησα ὅ,τι κατ' ἀρχὰς μὲ εἶχεν ἐκπλήξει. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἦσαν ἔμποροι, καὶ ἤρχοντο νὰ πωλήσωσι τὰ ἐμπορεύματά των εἰς τοὺς γονεῖς μου.

Ὁ πατήρ μου ἐλάμβανεν ἕκαστον ἀντικείμενον, τὸ ἐξήταζεν εἰς τοῦ φανοῦ του τὸ φῶς, καὶ τὸ μετεβίβαζεν εἰς τὴν μητέρα μου, ἥτις ἔχουσα ψαλίδιον, ἔκοπτε δι' αὐτοῦ τὰς προσερραμμένας σημειώσεις ἢ ἐπιγραφὰς, καὶ τὰς ἔκρυπτεν εἰς τὸν κόλπον της.

Τοῦτο μοὶ ἐφάνη παράξενον, ὡς παράδοξος μοὶ ἐφαίνετο καὶ ἡ ὥρα τῆς πωλήσεως.

Μεταξὺ δ' ἐξετάζων τὰ ἐμπορεύματα, ὁ πατήρ μου ἀπέτεινε ταπεινῇ τῇ φωνῇ λέξεις τινὰς εἰς τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες τὰ εἶχον φέρει. Ἂν ἤξευρον ἀγγλικὰ, θὰ εἶχον ἴσως ἀκούσει τὰς λέξεις ταύτας· ἀλλ' ὅ,τι δὲν ἐννοοῦμεν, κακῶς τὸ ἀκούομεν. Ἡ μόνη σχεδὸν λέξις ἥτις, πολλάκις ἐπαναληφθεῖσα, προσέβαλε τὴν ἀκοήν μου ἦτον policeman (ἀστυνομοφύλαξ).

Ἀφ' οὗ δὲ καλῶς ἐξητάσθη τὸ περιεχόμενον τῶν δεμάτων, οἱ γονεῖς μου καὶ οἱ δύω ἄνθρωποι ἐξῆλθον τοῦ ἁμαξῶνος πρὸς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐκ νέου σκότος ἐπεκράτησε πέριξ ἡμῶν. Προφανὲς ἦτον ὅτι ἐπῆγον νὰ κανονίσωσι τὰ τῆς δοσοληψίας.

Ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν ὅτι οὐδὲν φυσικώτερον τῶν ὅσα εἶχον ἰδεῖ· καὶ ὅμως δὲν ἐδυνάμην νὰ πείσω ἐμαυτὸν, ὅση καὶ ἂν ἦτον ἡ προθυμία μου. Διατί οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, ἐρχόμενοι πρὸς τοὺς γονεῖς μου, δὲν εἰσῆλθον διὰ τῆς αὐλῆς τοῦ Ἐρυθροῦ Λέοντος; Διατί ὡμίλησαν περὶ τῆς ἀστυνομίας κυρίως, ὡς ἂν ἐφοβοῦντο μὴ ἔξωθεν ἀκουσθῶσι; Διατί ἡ μήτηρ μου ἔκοψε τὰς ἐπιγραφὰς αἵτινες ἐκρέμαντο εἰς τ' ἀγορασθέντα ὑφάσματα;

Αἱ ἐρωτήσεις αὗται μὲ ἄφινον ἀκόμη ὀλιγώτερον ν' ἀποκοιμηθῶ, καὶ ἐπειδὴ ἀπάντησιν δὲν εὕρισκον εἰς αὐτὰς, ἠγωνιζόμην νὰ τὰς ἀποδιώξω τοῦ πνεύματός μου, ἀλλ' ἐπὶ ματαίῳ. Μετά τινα παρέλευσιν καιροῦ, ἐπλήρωσε πάλιν τὸ φῶς τὴν ἁμαξάν μας. καὶ ἐγὼ πάλιν ἐκύτταξα διὰ τῆς χαραμάδος τοῦ παραπετάσματος, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ἀκουσίως καὶ κατ' ἐμαυτοῦ δυσαρεστούμενος, ἐν ᾧ τὴν πρώτην εἶχον κυττάξει φυσικῶς, διὰ νὰ ἰδῶ καὶ νὰ μάθω. Ἤδη ἔλεγον εἰς ἐμαυτὸν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ κυττάξω, καὶ ὅμως ἐκύτταξα. Ἔλεγον ὅτι καλήτερον βεβαίως θὰ ἦτον νὰ μὴ ἠξεύρω, καὶ ὅμως ἠθέλησα νὰ ἰδῶ.

Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ μου ἦσαν μόνοι· ἐν ᾧ δ' ἡ μήτηρ μου ἐσώρευεν εἰς δύω δέματα τὰ κομισθέντα, ὁ πατήρ μου ἐσάρωνε μίαν γωνίαν τοῦ ἁμαξῶνος. Ὑπὸ τὴν ξηρὰν δὲ ἄμμον ἦν διὰ τοῦ σαρώθρου ἐμάκρυνεν, ἐφάνη μετ' ὀλίγον θύρα κατεπακτὴ, ἣν ἤγειρε, καὶ λαβὼν τὰ δύω δέματα ἃ ἡ μήτηρ μου εἶχε δέσει ἐν τούτοις διὰ σχοινίων, τὰ κατεβίβασε διὰ τῆς καταπακτῆς ταύτης εἰς ὑπόγειον, φωτιζόμενος ὑπὸ τῆς μητρός μου, ἥτις ἐκράτει τὸ κλεπτοφάναρον. Ἀφ' οὗ δὲ κατεβίβασε τὰ δύω δέματα, ἀνέβη ὁ ἴδιος, ἔκλεισε τὴν καταπακτὴν, καὶ διὰ τοῦ σαρώθρου ἐσώρευσε πάλιν ἐπ' αὐτῆς τὴν ἄμμον. Ὅταν ἐτελείωσε τὸ ἔργον του, δὲν ἐφαίνετο πλέον ἴχνος ἐκεῖ καταπακτῆς ἢ ἀνοίγματος. Εἰς τὴν ἄμμον δὲ ἐσκόρπισαν ἀμφότεροι ἄχυρα, ὡς ἦσαν εἰς ὅλον τὸν ἁμαξῶνα.

Ἔπειτα δ' ἐξῆλθον.

Ὅταν δ' ἔκλειον ἡσύχως τὴν θύραν, μοὶ ἐφάνη ὅτι ὁ Ματτίας ἐκινεῖτο εἰς τὴν κλίνην του, ὡς ἂν ἔθετε τὴν κεφαλήν του εἰς τὸ προσκεφάλαιον.

Ἀράγε εἶδε τὰ γενόμενα;

Δὲν ἐτόλμησα νὰ τὸν ἐρωτήσω· τὸ ἀποπνίγον με δὲν ἦτον πλέον φόβος ἀόριστος. Τώρα ἤξευρον διατί ἐφοβούμην. Ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν κρύος ἱδρὼς μὲ διέβρεχε.

Οὕτως ἔμεινα δι' ὅλης τῆς νυκτός· ἀλέκτωρ φωνήσας που εἰς τὴν γειτονίαν, μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ἐπλησίαζεν ἡ αὐγή. Τότε μόνον ἀπεκοιμήθην, ὕπνον βαρὺν καὶ πυρετώδη, καὶ ἐφιάλται μ' ἐπλάκονον καὶ μ' ἀπέπνιγον.

Τρυγμὸς κλείθρου μ' ἐξύπνησε, καὶ ἡ θύρα τῆς ἁμάξης ἡμῶν ἠνεῴχθη· ἀλλὰ, φρονῶν ὅτι ἦτον ὁ πατήρ μου, ἐρχόμενος νὰ μᾶς ἀναγγείλῃ ὅτι ἦτον καιρὸς νὰ ἐγερθῶμεν, ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ μὴ τὸν ἰδῶ.

— Ὁ ἀδελφός σου, μ' εἶπεν ὁ Ματτίας, μᾶς ἠλευθέρωσε. Ἤδη δὲ καὶ ἀνεχώρησε.

Τότε ἠγέρθημεν. Ὁ Ματτίας δὲν μ' ἠρώτησεν ἂν ἐκοιμήθην καλῶς, καὶ ἐγὼ δὲν τῷ ἀπηύθυνον οὐδεμίαν ἐρώτησιν. Ὅταν μίαν φορὰν τὸν εἶδον νὰ στηρίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' ἐμοῦ, ἀπέστρεψα τοὺς ἐδικούς μου.

Εἰσήλθομεν εἰς τὸ μαγειρεῖον. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ μου δὲν ἦσαν ἐκεῖ. Ὁ πάππος μου ἐκάθητο εἰς τὴν ἕδραν του, ὡς ἂν μὴ εἶχε μετακινηθῇ ἀπὸ τῆς χθὲς, καὶ ἡ πρωτότοκος ἀδελφή μου, καλουμένη Ἄννη, ἐκαθάριζε τὴν τράπεζαν, ὁ δὲ πρῶτός μου ἀδελφὸς Ἄλλεν, ἐσάρονε τὸ δωμάτιον.

Ἐπῆγα πρὸς αὐτοὺς νὰ τοῖς δώσω τὴν χεῖρα, ἀλλ' ἐξηκολούθησαν τὸ ἔργον των χωρὶς νὰ μ' ἀποκριθοῦν.

Ἔφθασα ἔπειτα εἰς τὸν πάππον μου, ἀλλὰ δὲν μ' ἀφῆκε νὰ πλησιάσω, καὶ ὡς τὴν προτεραίαν, ἔπτυσε πρὸς τὸ μέρος μου. Τοῦτο μ' ἐμπόδισε νὰ προχωρήσω.

— Ἐρώτησον, εἶπον εἰς τὸν Ματτίαν, ποίαν ὥραν θὰ ἰδῶ τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου.

Ὁ Ματτίας ἔπραξεν ὡς τῷ εἶπον, καὶ ὁ πάππος μου ἀκούσας αὐτὸν ὁμιλοῦντα τὴν ἀγγλικὴν ἐπραΰνθη. Ἡ φυσιογνωμία του ἀπεξεδύθη ὀλίγον τὴν φοβερὰν αὐτῆς ἀκινησίαν, καὶ ἔνευσε ν' ἀπαντήσῃ.

— Τί λέγει; ἠρώτησα.

— Ὅτι ὁ πατήρ σου ἐξῆλθε δι' ὅλην τὴν ἡμέραν, ὅτι ἡ μήτηρ σου κοιμᾶται, καὶ ἡμεῖς ὅτι ἠμποροῦμεν νὰ ὑπάγωμεν νὰ περιπατήσωμεν.

— Αὐτὰ μόνον εἶπεν; ἠρώτησα, εὑρίσκων τὴν μετάφρασιν πολὺ σύντομον.

Ὁ Ματτίας ἐφάνη ἐστενοχωρημένος.

— Δὲν ἠξεύρω ἂν καλῶς ἐνόησα τὰ ἐπίλοιπα, εἶπε.

— Εἰπὲ ὅ,τι ἐνόησας.

— Μοὶ φαίνεται ὅτι εἶπεν ὅτι, ἂν εὑρίσκωμεν καλὴν εὐκαιρίαν εἰς τὴν πόλιν, δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀφήσωμεν νὰ μᾶς διαφύγῃ· ἔπειτα ἐπρόσθεσε,— περὶ τούτου εἰμὶ βέβαιος,— «Μὴ λησμονῆς αὐτό μου τὸ μάθημα: Πρέπει νὰ ζῶμεν εἰς βάρος τῶν ἀνοήτων».

Βεβαίως ὁ πάππος μου ὑπέθεσε τί μοὶ ἐξήγει ὁ Ματτίας, διότι εἰς τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις διὰ τῆς χειρὸς ἥτις δὲν ἦτον παράλυτος ἔκαμε σχῆμα ὡς ἂν ἔχωνέ τι εἰς τὸν κόλπον του, καὶ συγχρόνως ἔνευσεν ἀνοιγοκλείων τοὺς ὀφθαλμούς.

— Νὰ ἐξέλθωμεν, εἶπον εἰς τὸν Ματτίαν.

Ἐπὶ δύω ἢ τρεῖς ὥρας περιερερόμεθα εἰς τὰ πέριξ τῆς αὐλῆς τοῦ ἐρυθροῦ λέοντος, μὴ τολμῶντες νὰ μακρυνθῶμεν, διότι ἐφοβούμεθα μὴ πλανηθῶμεν. Τὴν ἡμέραν ἡ συνοικία Βεθνὰλ-Γρεὶν

μοὶ ἐφάνη ἔτι μᾶλλον ἀποτρόπαιος ἀφ' ὅ,τι ἦτον τὴν νύκτα. Πανταχοῦ,εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους,ἐβλέπομεν τὴν πτωχείαν ὑπὸ τὴν θλιβερωτέραν της ἔποψιν.

Καὶ ἐκυττάζομεν, ὁ Ματτίας καὶ ἐγώ, ἀλλὰ δὲν ἐλέγομεν τίποτε.

Στραφέντες ὀπίσω, εὑρέθημεν εἰς τὴν μίαν ἄκραν τῆς αὐλῆς ἡμῶν, καὶ εἰσήλθομεν.

Ἡ μήτηρ μου εἶχεν ἐξέλθει τοῦ κοιτῶνός της, καὶ ἐκ τῆς θύρας τὴν εἶδον ἔχουσαν τὴν κεφαλὴν ἐστηριγμένην εἰς τὴν τράπεζαν. Πιστεύσας ὅτι ἦτον ἀσθενής, ἔτρεξα πρὸς αὐτὴν νὰ τὴν ἐναγκαλισθῶ, ἀφ' οὗ δὲν ἠμπόρουν νὰ τῇ ὁμιλήσω.

Τὴν ἔλαβον εἰς τὰς ἀγκάλας μου· ἐκείνη δ' ὕψωσε τὴν κεφαλὴν κλονιζομένην, καὶ μ' ἠτένισε, ἀλλὰ βεβαίως χωρὶς νὰ μὲ ἴδῃ. Τότε ἀνέπνευσα δυνατὴν ὀσμὴν ἣν ἐξέπεμπεν ἡ θερμή της πνοή. Ἐκείνη δ' ἀφῆκε πάλιν τὴν κεφαλήν της νὰ πέσῃ εἰς τοὺς δύο της βραχίονας, τεταμένους ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Ῥακί, εἶπεν ὁ πάππος μου.

Καὶ μὲ ἠτένισε μορφάζων,καὶ λέγων τινὰς λέξεις ἃς δὲν ἐνόησα.

Κατ' ἀρχὰς ἔμεινα ἀκίνητος, ὡς ἂν ἡ αἴσθησις μοὶ εἶχεν ἀφαιρεθῆ· ἔπειτα δὲ, μετά τινας στιγμὰς, ἠτένισα τὸν Ματτίαν, ὅστις καὶ αὐτὸς ἐσήριξεν ἐπ'ἐμὲ τοὺς ὀφθαλμούς του δακρύοντας.

Τῷ ἔνευσα δὲ, καὶ ἐξήλθομεν πάλιν.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐβαδίσαμεν πλησίον ἀλλήλων, κρατούμενοι ἐκ τῶν χειρῶν, χωρὶς λέξιν νὰ λέγωμεν, καὶ βαδίζοντες κατ' εὐθεῖαν ἐμπρὸς, χωρὶς νὰ ἠξεύρωμεν ποῦ πηγαίνομεν.

— Ποῦ ὑπάγεις λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ Ματτίας μετά τινος ἀνησυχίας.

— Δὲν ἠξεύρω. Εἰς κἀνὲν μέρος ὅπου νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ὁμιλήσωμεν. Ἔχω νὰ σ' ὁμιλήσω, καὶ ἐδῶ, εἰς αὐτὸ τὸ πλῆθος, δὲν ἠμπορῶ.

Τῷ ὄντι κατὰ τὸν πλάνητα βίον μου εἰς πεδία καὶ δάση, εἶχον συνειθίσει εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Βιτάλη ποτὲ νὰ μὴ λέγω σπουδαῖον τίποτε, ὅταν ἤμεθα ἐντὸς τῶν ὁδῶν πόλεως ἢ χωρίου, καὶ ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῶν παροδιτῶν, δὲν εὕρισκον τῶν ἰδεῶν μου τὸν μίτον. Πρὸς τὸν Ματτίαν ὅμως ἤθελον νὰ ὁμιλήσω σπουδαίως, καὶ ἤξευρον ἄριστα τί εἶχον νὰ τῷ εἰπῶ.

Ὅταν ὁ Ματτίας μοὶ ἔθετε τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἐφθάνομεν εἰς ὁδὸν πλατυτέραν τῶν δρομίσκων οὓς εἴχομεν διατρέξει, καὶ μοὶ ἐφάνη ὅτι εἶδον δένδρα εἰς τὸ πέρας τῆς ὁδοῦ ταύτης. Ἐκεῖ ἦτον ἡ ἐξοχή· ἐκεῖ λοιπὸν διηυθύνθημεν. Καὶ ἐξοχὴ μὲν δὲν ἦτον, ἦτον ὅμως παράδεισος, ἢ μέγιστος περίβολος ἔχων πρασίνας ἐκτάσεις καὶ ποῦ καὶ ποῦ νέων δένδρων συστήματα. Ἐκεῖ ἤμεθα ἄριστα διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν.

Ἡ ἀπόφασίς μου ἦτον σταθερὰ, καὶ ἤξευρον τί θέλω νὰ εἰπῶ.

— Ἠξεύρεις ὅτι σ' ἀγαπῶ, Ματτία μου, εἶπον πρὸς τὸν σύντροφόν μου, ἅμα ἐκαθήσαμεν εἰς μέρος ἀπόκεντρον καὶ κεκαλυμμένον, καὶ ἠξεύρεις, δὲν εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἡ φιλία μὲ παρεκίνησε νὰ σοὶ ζητήσω νὰ μὲ συνοδεύσῃς εἰς τοὺς συγγενεῖς μου. Δὲν θ'ἀμφιβάλλῃς λοιπόν, δὲν εἶναι ἀληθές; περὶ τῆς φιλίας μου, ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν σοὶ ζητήσω;

— Τί ἀνόητος εἶσαι! ἀπεκρίθη, προσπαθῶν νὰ μειδιάσῃ.

— Θέλεις νὰ γελάσῃς διὰ νὰ μὴ συγκινηθῶ. Ἀλλὰ καὶ ἂν συγκινηθῶ, τί βλάπτει; Μὲ ποῖον ἄλλον ἠμπορῶ νὰ κλαύσω παρὰ μὲ σέ;

Καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ματτία, ἐξερράγην εἰς δάκρυα. Ποτὲ δὲν εἶχον αἰσθανθῆ ἐμαυτὸν τόσον δυστυχῆ ὅταν ἤμην μόνος, ἐγκαταλελειμμένος εἰς τὸν ἀπέραντον κόσμον.

Μετά τινα ὥραν ὀλοφυρμῶν ἐπροσπάθησα νὰ πραϋνθῶ. Δὲν εἶχον φέρει τὸν Ματτίαν εἰς τὸν περίβολον τοῦτον διὰ νὰ τῷ εἰπῶ παράπονα, δὲν τὸν ἔφερα δι' ἐμὲ, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον.

— Ματτία, τῷ εἶπον, πρέπει ν' ἀναχωρήσῃς, νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν Γαλλίαν.

— Νὰ σ' ἀφήσω; Ποτέ!

— Ἤξευρον ὅτι τοῦτο θ' ἀποκριθῆς, καὶ εἶμ' εὐτυχὴς, εὐτυχέστατος, σὲ βεβαιῶ, διότι εἶπες ὅτι ποτὲ δὲν θὰ μ' ἀφήσῃς· ἀλλὰ πρέπει νὰ μ' ἀφήσῃς, πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου θέλεις, ἀρκεῖ νὰ μὴ μείνῃς ἐδὼ εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

— Καὶ σὺ ποῦ θὰ ὑπάγῃς; ποῦ θέλεις νὰ ὑπάγωμεν;

— Ἐγώ; Ἀλλ' ἐγὼ πρέπει νὰ μείνω ἐδὼ, εἰς τὸ Λονδίνον, πλησίον τῆς οἰκογενείας μου. Δὲν εἶναι καθῆκόν μου νὰ μένω πλησίον τῶν γονέων μου; Λάβε ὅσα χρήματα μᾶς μένουσι, καὶ ὕπαγε.

— Μὴ λέγῃς τοῦτο, Ῥεμή. Ἂν εἷς ἐξ ἡμῶν πρέπει ν' ἀναχωρήσῃ, σὺ μᾶλλον πρέπει.

— Διατί;

— Διότι....

Δὲν συνεπλήρωσε τὸν λόγον του καὶ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἀπαντήσας τὸ ἐρωτηματικὸν βλέμμα μου.

— Ματτία, εἰπέ μοι ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ,ὀρθὰ κοπτά, χωρὶς φόβου μὴ μὲ λυπήσῃς· δὲν ἐκοιμᾶσο αὐτὴν τὴν νύκτα; Εἶδες;

Ἐκεῖνος δὲ, τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν γῆν στηρίζων, εἶπε διὰ φωνῆς πνιγομένης·

— Δὲν ἐκοιμώμην.

— Τί εἶδες;

— Ὅλα.

— Ἐνόησας;

— Ἐνόησα ὅτι οἱ πωλοῦντες αὐτὰ τὰ ἐμπορεύματα δὲν τὰ εἶχον ἀγοράσει. Ὁ πατήρ σου τοὺς ἐπέπληξε διότι ἐκτύπησαν εἰς τὴν θύραν τοῦ ἀμαξῶνος καὶ ὄχι τῆς οἰκίας· ἀλλ' ἀπεκρίθησαν ὅτι τοὺς παρεμόνευον οἱ ἀστυνομοφύλακες.

— Βλέπεις λοιπὸν ὅτι πρέπει νὰ φύγῃς; τῷ εἶπον.

— Ἂν πρέπῃ νὰ φύγω, πρέπει νὰ φύγῃς καὶ σύ. Οὐδ' εἰς τὸν ἕνα οὐδ' εἰς τὸν ἄλλον ἐξ ἡμῶν ὠφελεῖ νὰ μείνῃ.

—Ὅταν σ' ἐζήτησα νὰ μὲ συνοδεύσῃς, ἐνόμιζον,καθ'ἃ μ' εἶπεν ἡ μάνα Βαρβερίνα, καὶ κατὰ τὰ ὄνειρά μου, ὅτι ἡ οἰκογένειά μου ἐδύνατο νὰ μᾶς ἐκπαιδεύσῃ καὶ τοὺς δύω, καὶ ὅτι ποτὲ δὲν θὰ ἐχωριζόμεθα. Ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν ἔχουσιν οὕτω. Τὸ ὄνειρον ἦτον... ὄνειρον. Πρέπει νὰ χωρισθῶμεν.

— Ποτέ!

— Ἄκουσόν με, ἐννόησόν με, καὶ μὴ αὐξάνῃς τὴν λύπην μου. Ἂν εἰς τὰ Παρίσια εἴχομεν ἀπαντήσει τὸν Γαροφόλην, καὶ ἂν αὐτὸς σὲ εἶχε λάβει ὀπίσω, δὲν θὰ ἤθελες, δὲν εἶναι ἀληθές; νὰ μείνω μετὰ σοῦ, καὶ ὅ,τι σοὶ λέγω τώρα, σὺ θὰ μοὶ τὸ ἔλεγες.

Εἰς ταῦτα δὲν ἀπεκρίθη.

— Εἶναι ἀληθές; Εἰπέ μοι ἂν εἶναι ἀληθές.

Μετά τινων στιγμῶν σκέψιν ὡμίλησε.

— Τώρα καὶ σὺ, εἶπεν,ἄκουσόν μου, ἄκουσόν μου καλῶς.Ὅταν εἰς Χαβανὸν μοὶ εἶπες περὶ τῆς οἰκογενείας σου ὅτι σ'ἐζήτει,τοῦτο πολὺ μ'ἐλύπησεν.Ἔπρεπε νὰ χαρῶ ὅτι θὰ εὕρῃς τοὺς γονεῖς σου, καὶ ἐγὼ ἐλυπήθην. Ἀντὶ νὰ στοχασθῶ τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐτυχίαν σου, ἐστοχάσθην μόνον τὸν ἑαυτόν μου. Ἐσκέφθην ὅτι θὰ ἔχῃς ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς, ὅτι θὰ τοὺς ἀγαπᾷς καθὼς μὲ ἠγάπας, καὶ περισσότερον ἴσως, ἀδελφὰς καὶ ἀδελφοὺς πλουσίους, καλῶς ἀνατεθραμμένους. πεπαιδευμένους, εὐγενεῖς κυρίους, ὡραίας κυρίας, καὶ ἐζήλευσα. Μάθε τοῦτο· ἰδοὺ ἡ ἀλήθεια· πρέπει νὰ σοὶ τὴν ἐξομολογηθῶ διὰ νὰ μοὶ τὴν συγχωρήσῃς, ἂν ἠμπορῇς νὰ συγχωρήσῃς τόσον κακὰ αἰσθήματα.

— Ὦ! Ματτία!

— Εἰπὲ, εἰπέ μοι ὅτι μὲ συγχωρεῖς.

— Ἐξ ὅλης καρδίας. Εἶχον ἰδεῖ τὴν λύπην σου, καὶ δὲν ὠργίσθην δι' αὐτήν.

— Διότι εἶσαι ἀνόητος. Εἶσαι ἀληθῶς μαμμάκουθος. Πρέπει νὰ ὀργίζεσαι κατὰ τῶν κακῶν, καὶ ἐγὼ ἤμην κακός. Ἀλλ' ἂν μὲ συγχωρῇς διότι εἶσαι καλὸς, ἐγὼ δὲν συγχωρῶ τὸν ἑαυτόν μου, διότι δὲν εἶμαι καλὸς ἐγώ. Καὶ δὲν τὰ ἔμαθες ὅλα ἀκόμη. Ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν· Τὸν συνοδεύω εἰς Ἀγγλίαν, διότι πρέπει νὰ ἰδῶ. Ὅταν ὅμως θὰ εἶναι εὐτυχὴς, εὐτυχέστατος, ὅταν δὲν θὰ ἔχῃ πλέον καιρὸν νὰ μ' ἐνθυμῆται, θὰ δραπετεύσω, καὶ χωρὶς πούποτε νὰ μείνω, θὰ ὑπάγω κατ' εὐθεῖαν εἰς Λούκκαν, νὰ φιλήσω τὴν Χριστίναν. Ἀλλ' ἰδού· ἀντὶ νὰ εἶσαι πλούσιος καὶ εὐτυχὴς, ὡς ἐνομίζομεν ὅτι θὰ γίνῃς, δὲν εἶσαι πλούσιος, καὶ εἶσαι... δηλαδὴ δὲν εἶσαι ὅ,τι ἐνομίζομεν. Τότε λοιπὸν δὲν πρέπει ν' ἀναχωρήσω, καὶ δὲν πρέπει τὴν Χριστίναν, δὲν πρέπει τὴν μικράν μου ἀδελφὴν νὰ φιλήσω, ἀλλὰ τὸν σύντροφον, τὸν φίλον, τὸν ἀδελφόν, τὸν Ῥεμήν μου.

Καὶ οὕτω λέγων,ἐπῆρε τὴν χεῖρά μου καὶ τὴν ἐφίλησε. Τότε δάκρυα ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμούς μου, οὐχὶ ὅμως πλέον πικρὰ καὶ φλογερὰ ὡς τὰ πρῶτα.

Ἀλλ' ὅσον σφοδρὰ καὶ ἂν ἦτον ἡ συγκίνησίς μου, δὲν ἐγκατέλιπον τὴν πρώτην ἰδέαν μου.

— Πρέπει ν' ἀναχωρήσῃς, πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν Γαλλίαν, νὰ ἴδῃς τὴν Λίζαν, τὸν πατέρα Ἀκίνον, τὴν μάναν Βαρβερίναν, ὅλους τοὺς φίλους μου, καὶ νὰ τοῖς εἰπῇς διατί δὲν κάμνω δι' αὐτοὺς ὅ,τι ἤθελον, ὅ,τι ἤλπιζον, ὅ,τι ὑπεσχέθην. Θὰ τοῖς ἐξηγήσῃς ὅτι οἱ γονεῖς μου δὲν εἶναι πλούσιοι, ὡς ἐνομίζομεν, καὶ τοῦτο θ' ἀρκέσῃ διὰ νὰ μὲ συγχωρήσουν. Μ' ἐννοεῖς, δὲν εἶναι ἀληθές; Δὲν εἶναι πλούσιοι. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὰ πάντα. Αἰσχύνη δὲν εἶναι νὰ μὴ εἶναί τις πλούσιος.

— Δὲν θέλεις ν' ἀναχωρήσω διότι δὲν εἶναι πλούσιοι· ἑπομένως δὲν θ' ἀναχωρήσω.

— Ματτία, σὲ παρακαλῶ, μὴ αὐξάνῃς τὴν λύπην μου· βλέπεις πόσον εἶναι μεγάλη.

— Ὦ! δὲν θέλω νὰ σ' ἀναγκάσω νὰ μ' εἰπῇς ὅ,τι αἰσχύνεσαι νὰ μ' ἐξηγήσῃς. Πονηρὸς δὲν εἶμαι, εὐρυὴς δὲν εἶμαι. Ἀλλ' ἂν δὲν ἐννοῶ ὅ,τι ἔπρεπε νὰ μ' ἐμβῇ ἐκεῖ,— καὶ ἐκτύπησε τὴν κεφαλήν του, — αἰσθάνομαι ὅ,τι ἐκεῖ μ' ἐγγίζει· — καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν του. Δὲν ἐπιμένεις ν' ἀναχωρήσω διότι οἱ γονεῖς σου εἶναι πτωχοί, ὄχι διότι δεν ἠμποροῦν νὰ μὲ θρέψουν, διότι ἀντὶ νὰ τοῖς εἶμαι εἰς βάρος, θὰ εἰργαζόμην δι' αὐτούς· ἀλλά... ἀλλὰ διότι—ἀφ' οὗ εἶδες ὅ,τι εἶδες αὐτὴν τὴν νύκτα,— φοβεῖσαι δι' ἐμέ.

— Ματτία, μὴ λέγῃς τοῦτο.

— Φοβεῖσαι μὴ καταντήσω νὰ κόπτω τὰς ἐπιγραφὰς πραγματειῶν αἵτινες δὲν ἠγοράσθησαν.

— Ὦ! σιώπησον, Ματτία! Φίλτατε Ματτία, σιώπησον!

Καὶ ἔκρυψα εἰς τὰς χεῖράς μου τὸ πρόσωπον, ἐρυθρὸν ὑπ' αἰσχύνης.

— Λοιπὸν, ἂν φοβῆσαι δι' ἐμὲ, καὶ ἐγὼ φοβοῦμαι διὰ σὲ,ἐξηκολούθησεν ὁ Ματτίας, καὶ διὰ τοῦτο σοὶ λέγω: «ἂς φύγωμεν ὁμοῦ, ἂς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν Γαλλίαν νὰ ἰδῶμεν πάλιν τὴν μάναν Βαρβερίναν, τὴν Λίζαν, τοὺς φίλους σου».

— Ἀδύνατον εἶναι. Οἱ γονεῖς μου δὲν εἶναι τίποτε πρὸς σὲ, τίποτε δὲν τοῖς ὀφείλεις. Ἐδικοί μου ὅμως εἶναι γονεῖς, καὶ πρέπει νὰ μείνω πλησίον των.

— Οἱ γονεῖς σου! Ἐκεῖνος ὁ γέρων, ὁ παράλυτος, πάππος σου! ἡ γυνὴ ἐκείνη ἡ κατάκοιτος εἰς τὴν τράπεζαν, μήτηρ σου!

Ἀλλὰ τότε ἠγέρθην ζωηρῶς, καὶ ἐπιτακτικῶς, ὄχι πλέον παρακλητικῶς ὡς πρὶν, ἀνέκραξα·

— Σιώπα, Ματτία· μὴ ὁμιλῇς οὕτω, σοὶ τὸ ἀπαγορεύω. Ὁμιλεῖς περὶ τοῦ πάππου, περὶ τῆς

μητρός μου. Ὀφείλω νὰ τοὺς τιμῶ, νὰ τοὺς ἀγαπῶ.

— Θὰ ὤφειλες, ἂν ἦσαν ἀληθῶς γονεῖς σου· ἀλλ' ἂν δὲν εἶναι οὔτε πάππος, οὔτε πατήρ, οὔτε μήτηρ σου, πρέπει καὶ τότε νὰ τοὺς τιμᾷς καὶ νὰ τοὺς ἀγαπᾷς;

— Δὲν ἤκουσες λοιπὸν τὴν διήγησιν τοῦ πατρός μου;

— Τί ἀποδεικνύει αὐτὴ ἡ διήγησις; Ἀπώλεσαν αὐτοὶ παιδίον τῆς ἡλικίας σου, τὸ ἐζήτησαν, καὶ εὗρον παιδίον τῆς ἡλικίας τοῦ ἀπολεσθέντος. Ἰδοὺ τὸ πρᾶγμα.

— Δησμονεῖς ὅτι τὸ παιδίον των τοῖς ἀφῃρέθη καὶ ἐγκατελείφθη εἰς τὴν πάροδον Βρετέιλ, καὶ ὅτι εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος εὑρέθην τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν, καθ' ἣν τὸ παιδίον των ἀπωλέσθη.

— Καὶ διατί δύω παιδία νὰ μὴ ἐξετέθησαν τῆν αὐτὴν ἡμέραν εἰς τὴν πάροδον Βρετέιλ; Τί ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ὑπαςυνόμος δὲν ἠπατήθη πέμψας τὸν Δρισκόλλ εἰς Χαβανόν.

— Ἀνοησίας!

— Ἴσως. Ὅ,τι λέγω καὶ ἐξηγῶ εἶναι ἀνόητον ἴσως, ἀλλὰ διότι κακῶς τὸ λέγω καὶ τὸ ἐξηγῶ, διότι τὸ πνεῦμά μου δὲν βοηθεῖ. Ἄλλος θὰ τὸ ἐξήγει καλήτερα, καὶ θὰ ἐφαίνετο τὸ λεγόμενον πολὺ γνωστικόν. Ἐγὼ εἶμαι ἀνόητος. Ἰδοὺ τὸ πρᾶγμα.

— Φεῦ! δὲν εἶναι τοῦτο τὸ πρᾶγμα.

— Ὅπως δήποτε, πρέπει νὰ προσέξῃς ὅτι δὲν ὁμοιάζῃς οὔτε τὸν πατέρα σου, οὔτε τὴν μητέρα σου, οὔτε ἔχεις τὰ μαλλία ξανθὰ ὡς οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαί σου· καὶ ὅλων, μ' ἐννοεῖς; ὅλων αὐτῶν τὰ ξανθὰ μαλλία εἶναι ὅμοια. Διατί δὲν ἔχεις καὶ σὺ τὰ ἴδια; Προσέτι ὑπάρχει καὶ ἄλλο πρᾶγμα πολὺ παράδοξον. Πῶς ἄνθρωποι μὴ πλούσιοι ἐδαπάνησαν τόσα διὰ ν' ἀνεύρουν ἓν παιδίον; Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐγὼ φρονῶ ὅτι δὲν εἶσαι τῆς οἰκογενείας Δρισκόλλ. Ἠξεύρω ὅτι εἶμαι ἀνόητος· μοὶ τὸ εἶπον πάντοτε· εἶναι σφάλμα τῆς κεφαλῆς μου. Ἀλλὰ δὲν εἶσαι Δρισκόλλ, καὶ δὲν πρέπει νὰ μείνῃς μετὰ τῶν Δρισκόλλ. Ἂν ὅμως θέλῃς καὶ καλὰ νὰ μείνῃς, τότε μένω κ' ἐγώ. Πρέπει ὅμως νὰ γράψῃς εἰς τὴν μάναν Βαρβεῖναν καὶ νὰ τὴν ζητήσῃς νὰ σ' εἰπῇ πῶς ἀκριβῶς ἦσαν τὰ σπάργανα. Ὅταν λάβῃς τὸ γράμμα της, θὰ ἐρωτήσῃς τὸν πατέρα σου, ὡς τὸν λέγεις, καὶ τότε ἴσως ἀρχίσωμεν νὰ βλέπωμεν φῶς. Ὡς τότε δὲν τὸ κουνῶ, καὶ ὅ,τι καὶ ἂν εἰπῇς μένω πλησίον σου. Ἂν εἶναι ἀνάγκη ἐργασίας, θὰ συνεργασθῶμεν.

— Ἀλλ' ἂν μίαν ἡμέραν ἐκτύπα κάνεις τὸν Ματτίαν εἰς τὴν κεφαλήν.

Ὁ Ματτίας ὅμως ἐμειδίασε θλιβερῶς.

— Δὲν θὰ ἦτον τὸ χειρότερον τοῦτο. Δὲν πονοῦν τὰ κτυπήματα ὅταν κτυπᾶταί τις διὰ τὸν φίλον του.

(Ἕπεται συνέχεια).

Ἡ γεροντικὴ μανία ὑπερβαίνει τὴν νεανικήν.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ συστήματος τοῦ κόσμου.

Τὸν Κέπλερ δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν του παρὰ τὸν σύγχρονον αὐτῷ Γαλιλαῖον. Ἐγεννήθη ἐν Weil τῆς Βυρτεμβέργης ἑπτὰ ἔτη μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Γαλιλαίου καὶ 28 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κοπερνίκου. Ὁ ἀνήρ, ὅστις ἐπωνομάσθη κατόπιν ὁ *νομοθέτης τοῦ οὐρανοῦ*, ἦτο ἐν ἡλικίᾳ δώδεκα ἐτῶν ὑπηρέτης καπηλείου. Ἡ μήτηρ αὐτοῦ Αἰκατερίνη Γουλδενμάν, ὑπηρέτρια ξενοδοχείου, οὔτε ν' ἀναγνώσῃ ἤξευρεν οὔτε νὰ γράψῃ. Ὁ πατήρ του Ἑρρῖκος Κέπλερ εἶχεν ὑπηρετήσει ἐν τῷ στρατῷ τοῦ δουκὸς τῆς Ἀλβῆς εἰς τὸν κατὰ τῶν Κάτω Χωρῶν πόλεμον. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα του ὁ στρατιώτης οὐδεμίαν ἔχων περιουσίαν, ἤνοιξε καπηλεῖον ἐν Ἐλμερδίγκεν, καὶ ἀπέσυρε τὸν υἱόν του ἀπὸ τοῦ σχολείου ὅπως τὸν ἔχῃ βοηθόν· ἀλλ' ὁ παῖς ἦτο ἀδύνατος καὶ φιλάσθενος, ὥστε μετ' οὐ πολὺ τὸν ἀπέστειλε καὶ πάλιν εἰς τὸ σχολεῖον διὰ νὰ ἐκμάθῃ τὴν θεολογίαν. Δεκατετραετὴς ὢν ὁ νέος Κέπλερ ἐγένετο δεκτὸς δωρεὰν ἐν τῇ ἱερατικῇ σχολῇ τοῦ Maulbrunn. Τὸ τοιοῦτον ἦτο εὔκολον ἐν τῇ διαμαρτυρομένῃ Γερμανίᾳ, ἔνθα ἡ ἐκπαίδευσις ἦτο ἤδη πανταχοῦ διαδεδομένη μετ' ἀξιεπαίνου ἐλευθεριότητος. Ὁ Κέπλερ διεξήγαγε λαμπρῶς τὰς σπουδάς του, ἀλλ' ἐπεδόθη εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ παρῄτησε τὴν θεολογίαν. Ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι δύω ἐτῶν διωρίσθη καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν ἐν Groetz τῆς Στυρίας, ἧς διοικητὴς ἦτο τότε ὁ Ἀρχιδοὺξ τῆς Αὐστρίας Κάρολος, καθολικὸς τὸ θρήσκευμα.

Ὁ Κέπλερ ἐδίδασκε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν ἀστρονομίαν. Λαβὼν μετά τινα χρόνον τὴν ἐντολὴν νὰ συντάξῃ ἡμερολόγιον, ἠναγκάσθη νὰ παραδεχθῇ τὴν γρηγοριανὴν μεταρρύθμισιν, ἣν οἱ ὁμόθρησκοι αὐτοῦ διαμαρτυρόμενοι μετὰ πεισμονῆς ἀπέκρουον. Ὁ μέγας ἀστρονόμος δὲν ἀπηρνήθη ὅμως τὰς θρησκευτικὰς αὐτοῦ πεποιθήσεις, καθότι ἐθεώρει τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς ἐπιστημονικὸν ὅλως. Ὁ Κέπλερ ὅπως καταστήσῃ τὰ ἡμερολόγιά του πλέον περιζήτητα, κατεχώρισεν ἐν αὐτοῖς ἀστρολογικὰς προφητείας, ὧν τινες ἐπραγματοποιήθησαν περιποιήσασαι αὐτῷ φήμην. Μὴ ὢν ἐντελῶς ἀπηλλαγμένος τῶν προλήψεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, σπουδαίως ἐπίστευεν ὅτι οἱ ἀστέρες ἔχουσιν ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τῆς τύχης τῶν ἀνθρώπων, ἔλεγε δὲ ὅτι ἡ ἀστρολογία θυγάτηρ οὖσα τῆς ἀστρονομίας ὀφείλει νὰ διατρέφῃ τὴν μητέρα αὐτῆς. Ἄλλως ὁ Κέπλερ δὲν προσεπάθει νὰ ἐξαπατήσῃ τοὺς πελάτας του, πρὸς δὲ τοὺς συμβουλευομένους αὐτὸν ἔλεγεν ἐνίοτε, ὡς ὁ Τειρεσίας πρὸς τὸν Ὀδυσσέα, ὅτι ταῦτα θὰ συμβῶσιν ἢ ἐκεῖνα.

Ἐν τῷ πρώτῳ αὐτοῦ συγγράμματι (Mysterium cosmographicum) ὁ Κέπλερ τὸ πρῶτον ἀπέδειξε τὸ ἀνεξάρτητον τῆς ἑαυτοῦ κρίσεως, δημοσιεύσας ἰσχυρότατα ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τοῦ συστήματος τοῦ Κοπερνίκου, καὶ εὐ ,ενῶς διαμαρτυρηθεὶς κατὰ τοῦ δικαστηρίου τοῦ προγράψαντος τὸ βιβλίον τοῦ δαιμονίου Πολωνοῦ. «Ἐὰν, λέγει, δοκιμάσωμεν τὴν ἀκμὴν τοῦ πελέκεως ἐπὶ τοῦ σιδήρου, οὐδὲ ξύλον θέλει πλέον δυνηθῆ νὰ κόψῃ».

Ἐν ἔτει 1597 ὁ Κέπλερ ἐνυμφεύθη χήραν ὡραίαν καὶ εὐγενῆ, τὴν Βαρβάραν Μύλλερ, ὁ δὲ γάμος αὐτοῦ ἀπέβη ἀτυχής, ἀλλ' ἔγινεν ἀφορμὴ σπουδαιοτάτου ἔργου, ἐν ᾧ ὁ ἀστρονόμος ἀποδεικνύει ὅτι ἡ μεγαλοφυΐα αὐτοῦ τῆς ἐλαχίστης ὠφελεῖτο περιστάσεως ὅπως ἐργασθῇ ὑπὲρ τῆς προόδου.

«Εἶχον νυμφευθῆ πρὸ ὀλίγου, γράφει ἐν τῷ προοιμίῳ αὐτοῦ, ὁ τρυγητὸς ἦτο ἄφθονος καὶ ὁ οἶνος εὐθηνός, καθῆκον οἰκογενειάρχου εἶχον λοιπὸν νὰ ἐφοδιάσω τὸ ὑπόγειόν μου. Ἠγόρασα ἑπομένως πλείστους κάδους, καὶ μετά τινας ἡμέρας ὁ πωλητής μου ἦλθεν ἵνα συμφωνήσωμεν περὶ τῆς τιμῆς, ἀφοῦ καταμετρήσῃ τὴν χωρητικότητα αὐτῶν. Ἄνευ τινὸς ὑπολογισμοῦ, εἰσῆγε σιδηρᾶν ῥάβδον εἰς ἕκαστον κάδον καὶ ἔλεγεν εὐθὺς τὸ ἐμπεριεχόμενον αὐτοῦ».

Ὁ Κέπλερ ἐνθυμεῖται τότε ὅτι εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου, ὅπου ὁ οἶνος ἔχει βεβαίως τιμὴν ἀνωτέραν, ἄλλως πως πράττουσι. Κενοῦντες δηλονότι τὸν κάδον, μετροῦσιν ἓν πρὸς ἓν τὰ ἐμπεριεχόμενα ἀγγεῖα. Ἡ αὐσριακὴ μέθοδος ταχυτέρα οὖσα καὶ πρακτικωτέρα, ἔχει ἄρα ἀποχρῶσαν ἀκρίβειαν; Τοῦτο ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ ὁ Κέπλερ μελετᾷ προβλήματα γεωμετρίας δυνάμενα νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὰ δυσχερέστατα τῶν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐξετασθέντων, φθάνει δὲ εἰς τὸ ἑξῆς περίεργον συμπέρασμα.

«Ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν ἀγαθοῦ τινος δαίμονος, ὅστις βεβαίως ἦτο γεωμέτρης, οἱ τοὺς κάδους κατασκευάζοντες ἔδωκαν αὐτοῖς ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον, πρὸς τὸ αὐτὸ μῆκος τῆς διὰ τῶν νομίμων μέτρων καταμετρηθείσης γραμμῆς, παρέχει αὐτοῖς τὴν μεγίστην δυνατὴν χωρητικότητα, ἐπειδὴ δὲ αἱ περὶ τὸν ἀνώτατον ὅρον διαφοραὶ εἶναι ἀνεπαίσθητοι, αἱ μικραὶ τυχαῖαι ἐκκλίσεις οὐδεμίαν ἐξασκοῦσιν ἐκτιμήσιμον ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τῆς χωρητικότητος, ἧς ἡ ταχεῖα καταμέτρησις εἶναι ἑπομένως ἀποχρώντως ἀκριβής».

Ἡ ἀκριβεστάτη αὕτη περὶ ἀνωτάτου ὅρου ἰδέα ἀνεπτύχθη κατόπιν ὑπὸ τοῦ Fernat[1], λαβόντος αὐτὴν ὡς βάσιν ἑνὸς τῶν σπουδαιοτάτων αὐτοῦ μαθηματικῶν ἔργων.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ *περὶ τῆς τέχνης τοῦ καταμετρεῖν τοὺς κάδους* βιβλίου αὐτοῦ ὁ Κέπλερ λέγει, ὅτι δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι ἡ φύσις μόνη, καὶ ἄνευ τινὸς συλλογισμοῦ, δύναται νὰ διδάξῃ τὴν γεωμετρίαν, ἀφοῦ οἱ καδοποιοὶ ἔχοντες ὁδηγοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ τὴν φιλοκαλίαν, μαντεύουσι τὸ σχῆμα τὸ μᾶλλον πρόσφορον εἰς ἀκριβῆ καταμέτρησιν.

Περὶ τὰ τέλη τῆς δεκάτης ἕκτης ἑκατονταετηρίδος οἱ θρησκευτικοὶ διωγμοὶ ἠρήμωσαν τὴν Στυρίαν.

Ὁ Κέπλερ ἐξόριστος γενόμενος ἐστερήθη τὴν περιουσίαν του, πλὴν δὲν κατώρθωσαν νὰ κλονήσωσιν αὐτὸν οἱ προσπαθήσαντες νὰ τὸν ἐξαναγκάσωσι ν' ἀπαρνηθῇ τὴν πίστιν του, καθότι, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, ἠγνόει «τὴν τέχνην τοῦ προσποιεῖσθαι». Ἀνεχώρησε λοιπὸν, καὶ ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς τὴν πρότασιν τοῦ Τυχὼ-Βραχὲ, ἀστρονόμου τοῦ αὐτοκράτορος Ῥοδόλφου ἐν Πράγᾳ, προσκαλοῦντος αὐτὸν ὡς βοηθόν.

Ἀλλ' ἐκεῖ νέαι περιέμενον αὐτὸν πικρίαι. Τῷ εἶχον ὑποσχεθῆ μισθὸν καλὸν, πλὴν ἠναγκάσθη νὰ ζητῇ ἀνὰ ἓν φιορίνιον τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ ἀργύριον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τυχὼ-Βραχὲ ὁ Κέπλερ διωρίσθη ἀστρονόμος τοῦ αὐτοκράτορος Ῥοδόλφου μετ' ἀντιμισθίας 1500 φιορινίων κατ' ἔτος. «Ὁ μισθὸς εἶναι λαμπρὸς, ἔγραφε πρὸς φίλον τού τινα, ἀλλὰ τὸ ταμεῖον εἶναι κενὸν, καὶ χρονοτριβῶ ἐπαιτῶν εἰς τὴν θύραν τοῦ ταμίου τοῦ στέμματος». Ὁ Κέπλερ περιελθὼν εἰς τὴν ἐσχάτην πενίαν, ἠναγκάζετο νὰ συντάττῃ μικρὰ ἡμερολόγια καὶ νὰ μετέρχηται τὸν ὡροσκόπον.

Μετ' οὐ πολὺ, ἔχων εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ τὰ χειρόγραφα τοῦ Τυχὼ, ἠδυνήθη νὰ ἐπιχειρήσῃ μεγάλα ἔργα, ἔκποτε δὲ χρονολογεῖται ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτοῦ δόξα. Ἐξετάσας ἐπὶ ἐννέα ἔτη τὸν πλανήτην Ἄρην μετ' ἐπιμελείας, ἥτις πολλάκις «κατεπόνησε, λέγει, τὸν νοῦν του σχεδὸν μέχρι παραφροσύνης», κατώρθωσε νὰ παραστήσῃ ἀκριβῶς τὴν κίνησιν αὐτοῦ διὰ δύω νόμων ἀξιοσημειώτων. Οἱ νόμοι οὗτοι ἐφαρμοσθέντες εἰς τοὺς ἄλλους πλανήτας διηυκόλυναν τὴν περὶ παγκοσμίου ἕλξεως ἀνακάλυψιν τοῦ Νεύτωνος, καὶ ἀπηθανάτισαν τὸν Κέπλερ, ἀποτελοῦσι δὲ τὴν ἀκράδαντον βάσιν τῆς νεωτέρας ἀστρονομίας.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος Ῥοδόλφου, ὁ διάδοχος αὐτοῦ Μαθίας, ὀλίγον φροντίζων περὶ τῆς ἐπιστήμης, ἠμέλησεν ἐντελῶς τὸ ἐν Πράγᾳ ἀστεροσκοπεῖον, ἐν ᾧ εἰργάζετο ὁ Κέπλερ, οὗτος δὲ ἀρίνων θέσιν, ἥτις οὔτε αὐτὸν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον παρεῖχεν ἤδη εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα καθηγητοῦ ἐν τῷ γυμνασίῳ Λίντζ.

Ἀλλ' ἐκεῖ νέα ἐπέσκηψαν εἰς αὐτὸν δυστυχήματα. Ἡ σύζυγός του ἔπαθεν ἐπιληψίαν, ἔπειτα δὲ παρεφρόνησε καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν. Εἰς ἐπίμετρον τούτων ὁ Κέπλερ ἔμαθεν ὅτι ἡ μήτηρ του, ἑβδομηκοντοῦτις ἤδη οὖσα, ἐφυλακίσθη κατηγορηθεῖσα ἐπὶ μαγείᾳ. Εἰς τὴν ταλαίπωρον γυναῖκα ἀπέδιδον πάσας τὰς συμβαινούσας δη-

1. Πέτρος Fernat, γεωμέτρης Γάλλος ἀκμάσας κατὰ τὴν δεκάτην ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα καὶ ἐπιτυχὼν πλείστας ἀνακαλύψεις ἐν τῇ μαθηματικῇ ἐπιστήμῃ.

μοσίας συμφορᾶς, λέγοντες ὅτι ἐδιδάχθη τὴν μαγείαν παρά τινος θείας αὐτῆς, ἥτις ὡς μάγισσα ἐκάη, ἐκατηγόρουν αὐτὴν πρὸς τούτοις ὡς ἔχουσαν δῆθεν σχέσεις μετὰ τοῦ διαβόλου, καὶ ἐβεβαίουν ὅτι οὐδέποτε προσέβλεπεν ἄνθρωπον κατὰ πρόσωπον, καὶ ὅτι οὐδεὶς εἶχεν ἴδει αὐτὴν κλαίουσαν. Ὁ Κέπλερ ἔσπευσεν εἰς βοήθειαν αὐτῆς καὶ ἠγωνίσθη ἐπὶ πέντε συνεχῆ ἔτη ἵνα σώσῃ τὴν μητέρα του. Οἱ δικασταὶ ἐπέδειξαν εἰς τὴν γραῖαν Αἰκατερίνην Κέπλερ τὰ ἐργαλεῖα τῆς βασάνου, ἀπειλοῦντες αὐτήν, ὅπως τὴν ἐξαναγκάσωσιν εἰς τὴν ἐξομολόγησιν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κλονήσωσιν αὐτήν. Ἡ καρτερία αὐτῆς τὴν ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ θανάτου, ἀλλὰ δὲν ἐξήλειψε τὴν εἰς τὸν υἱὸν αὐτῆς προκύψασαν ἐκ τῆς δίκης ταύτης αἰσχύνην.

Ὁ Κέπλερ εὑρέθη καὶ πάλιν εἰς μεγίστην ἔνδειαν, ἀλλ' ἔφερε γενναίως τὴν ἀτυχίαν, καὶ ἐλησμόνει τὰ δεινά του καταφεύγων εἰς τὰς οὐρανίας ἐκτάσεις καὶ περιπλανῶν τὰς σκέψεις ἐν τῷ ἀχανεῖ διαστήματι, ἔνθα ἤκουε δυνάμει τῆς θεοπλήκτου αὐτοῦ φαντασίας τὴν ἁρμονικὴν μελῳδίαν, ἣν παράγει ἡ αἰωνία τῶν πλανητῶν κίνησις. Τὴν μουσικὴν ταύτην τῆς φύσεως ἐπειράθη ὁ Κέπλερ νὰ ἐκφράσῃ ἐν τῷ περιέργῳ αὐτοῦ βιβλίῳ *Περὶ ἁρμονίας τοῦ κόσμου*, βιβλίῳ παραδόξῳ, ἐν ᾧ τὸ δαιμόνιον τοῦτο πνεῦμα ἀποπλανᾶται ἐν μέσῳ ἰδεῶν φαντασιωδῶν, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ἐμφορεῖται ὑπ' ἀληθοῦς μεγαλοφυΐας, διαφωτίζον αἴφνης τὸ ζοφερώτατον σκότος. Ἐν τέλει τοῦ συγγράμματος τούτου ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀκριβῆ τῆς ἐπιστήμης γλῶσσαν καὶ ἀποκαλύπτει τὸν νόμον, ὅστις συνδέει πάντα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἡμετέρου συστήματος, καὶ συσχετίζει τοὺς μεγάλους ἄξονας τῶν πλανητῶν πρὸς τὴν διάρκειαν τῶν περιτροπῶν.

Ὁ Κέπλερ ἐν μέσῳ τῆς ἡδονῆς, ἣν ἐκ τῆς τοιαύτης μελέτης ἀπήλαυε, πικρίας μόνον ἐγεύετο ἐν τῷ ὑλικῷ βίῳ. Ὁ Φερδινάνδος τῆς Αὐστρίας, διάδοχος τοῦ ἄρτι ἀποθανόντος αὐτοκράτορος Μαθία, ἠθέλησε νὰ ἐξοντώσῃ ἐν Στυρίᾳ τὸ θρήσκευμα τῶν διαμαρτυρομένων. Ὁ Κέπλερ ἀναγκασθεὶς καὶ πάλιν νὰ ἀφήσῃ τὸν οἰκόν του, κατέλιπε τὴν Αὐστρίαν, καὶ διετέλεσεν ἐπί τινα χρόνον πλησίον τοῦ δουκὸς Wallenstein, ἑνὸς τῶν στρατηγῶν τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου[1]. Ἐλθὼν εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τῆς Σουσαρίνης Ρίττιγγερ, ἀπέκτησεν ἑπτὰ τέκνα, αἱ δὲ ἀνάγκαι τοῦ καθ' ἡμέραν βίου τὸν ἐβίασαν εἰς συχνὰς περιοδείας. Ἀναγκαζόμενος νὰ ζητῇ ἀδιαλείπτως τὴν πληρωμὴν τῶν ὀφειλομένων αὐτῷ χρημάτων ἐκ τῶν καθυστερούντων μισθῶν, ἐξήντλησε τὰς δυνάμεις αὐτοῦ καὶ ἠσθένησεν, ἀπέθανε δὲ ἐν ἡλικίᾳ πεντήκοντα ἐννέα ἐτῶν. Τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ κεῖνται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἐν Ῥατισβόννῃ. Ὁ ἐπισκεπτόμενος τὸν τάφον αὐτοῦ ἀναγινώσκει τὸ ἑξῆς ἐπιτύμβιον, τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος συνέθεσε. «Κατεμέτρησα τοὺς οὐρανούς, νῦν δὲ καταμετρῶ τὰ σκότη τῆς γῆς. Ὁ νοῦς εἶναι θεῖος. Ἐνταῦθα κεῖται μόνη ἡ σκιὰ τοῦ σώματος».

Οὕτως ἀπέθανεν ὁ Κέπλερ, ὁ τολμηρὸς ἀνήρ, ὅστις ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἤλπισεν ἐν τῇ περὶ τὸν κόσμον μελέτῃ νὰ λύσῃ τὸ αἴνιγμα τῆς φύσεως. Καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, ἡ ὁρμὴ τῆς ψυχῆς του τὸν φέρει πρὸς τὴν ἀλήθειαν. Ἡ περιέργεια ἀδιαλείπτως τὸν κινεῖ, οὐδέποτε δὲ τὸν τυφλοῖ ἡ ὑπεροψία. «Ὑπερόπτης καὶ τολμηρὸς ὢν ὁσάκις ἐρευνᾷ, λέγει ὁ κ. Bertrand, ὁ Κέπλερ γίνεται μετριόφρων καὶ ταπεινὸς ὁσάκις εὑρίσκει. Ἐν τῇ χαρᾷ τοῦ θριάμβου τὸν Θεὸν μόνον δοξάζει. Ἡ μεγάλη αὐτοῦ ψυχὴ ἐστερεῖτο φιλοδοξίας καὶ ματαιότητος, οὔτε δὲ τὰς τιμὰς ἐπεθύμησεν οὔτε τὰς ἐπευφημίας τῶν ἀνθρώπων. . - Ἡ δόξα αὐτοῦ εἶναι ἐγγεγραμμένη ἐν τῷ οὐρανῷ· αἱ πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης δὲν δύνανται νὰ μειώσωσιν οὔτε ν' ἀμαυρώσωσιν αὐτήν, οἱ δὲ πλανῆται διὰ τῆς σταθερᾶς διαδοχῆς τῶν κανονικῶν αὐτῶν κινήσεων μαρτυροῦσιν αὐτὴν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΥΤΣΟΥ.

1. 1618—1648, μεταξὺ τῶν διαμαρτυρομένων ἡγεμόνων τῆς Γερμανίας καὶ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῶν καθολικῶν ἡγεμόνων. Διὰ τοῦ πολέμου τούτου οἱ διαμαρτυρόμενοι ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως.

ΕΝ ΦΙΛΗΜΑ

Νεκρός τις φοιτητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Οὐψάλας, υἱὸς πτωχῆς χήρας, ἐπεριπάτει ἐν δημοσίῳ κήπῳ ὡραίαν τινὰ πρωΐαν Κυριακῆς μετά τινων συμφοιτητῶν του, ἐφλυάρουν δ' οἱ νεανίαι ζωηρότατα, ὅτε παρετήρησαν ἐρχομένην πρὸς τὸ μέρος τῆς δενδροστοιχίας ὅπου αὐτοὶ ἵσταντο τὴν θυγατέρα τοῦ πρυτάνεως τοῦ πανεπιστημίου, νεάνιδα εὐειδεστάτην, ἥτις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν μετέβαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μετὰ τῆς παιδαγωγοῦ της.

Αἴφνης ὁ υἱὸς τῆς χήρας ἀνέκραξεν· «Εἰμὶ βέβαιος ὅτι ἡ κόρη αὐτὴ θὰ μοὶ ἔδιδεν ἓν φίλημα».

Οἱ σύντροφοί του ἐννοεῖται ἀνεκάγχασαν, εἷς δ' ἐξ αὐτῶν, πλούσιος φοιτητής, ἀπήντησεν·

— Εἶν' ἀδύνατον. Εἶσαι ἐντελῶς ξένος πρὸς αὐτήν, καὶ θέλεις . . . . . καὶ μάλιστα εἰς δημόσιον μέρος . . . Εἶναι ἀνόητον καὶ νὰ τὸ φανταστῇς κἄν.

— Καὶ ὅμως ἐπιμένω εἰς ὅ,τι εἶπα, ἀνταπήντησεν ὁ ἄλλος.

Αἱ λέξεις αὗται ἠρέθισαν ἔτι μᾶλλον τὸν πλούσιον φοιτητήν, ὅστις πάραυτα τῷ ἐπρότεινε σπουδαῖον στοίχημα, βέβαιος ὢν ὅτι οὕτω ὁ πτωχὸς συμφοιτητής του δὲν ἤθελε κἂν τολμήσει νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ πρᾶγμα, διὰ νὰ μὴ χάσῃ τυχὸν τὸ στοίχημα, πλήν,

— Δέχομαι τὸ στοίχημα, ἀνέκραξεν οὗτος ἀνελπίστως· ἐν τῷ ἅμα δὲ, εὐθὺς ὡς ἡ κόρη καὶ ἡ παιδαγωγός της διῆλθον πλησίον τῶν νέων, ἀφῆκε τοὺς συντρόφους του καὶ ἠκολούθησε τὰς δύο κυρίας· μετά τινα βήματα προσηγόρευσεν αὐτὰς εὐπρεπῶς, αὗται δὲ ἐστάθησαν· τότε δι' ὕφους καὶ τόνου φωνῆς ταπεινοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰλικρινοῦς, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν κόρην, τῇ εἶπεν·

— Ἐξαρτᾶται ἐντελῶς ἀπὸ ὑμᾶς, δεσποινίς, νὰ καταστῶ εὐτυχής.

— Πῶς τοῦτο ; ἠρώτησεν ἡ κόρη ἔκπληκτος.

— Εἶμαι πτωχὸς φοιτητής, υἱὸς χήρας. Ἐὰν συγκατατίθεσθε, δεσποινίς, νὰ μοὶ δώσητε ἓν φίλημα, θὰ κερδίσω σπουδαῖον χρηματικὸν ποσὸν, ἀντικείμενον ἑνὸς στοιχήματος, τὸ ὁποῖον θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐξακολουθήσω τὰς σπουδάς μου, καὶ θὰ ἀπαλλάξῃ ἐνταῦτῷ τὴν ἀτυχῆ μητέρα μου ἀπὸ τόσας ἀνησυχίας.

— Ἐὰν ἡ εὐτυχία σας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τόσον μικρὸν πρᾶγμα, προθύμως δέχομαι τὴν παράκλησίν σας, ἀπήντησεν ἡ ἀθῶα κόρη· ἐν τῷ ἅμα δὲ ἐρυθριῶσα τῷ ἔδωκε φίλημα ἐπὶ τῆς παρειᾶς. Μετὰ τοῦτο ἀφελέστατα εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐπιστρέψασα δὲ κατόπιν εἰς τὴν οἰκίαν της διηγήθη εἰς τὸν πατέρα της τὴν παράδοξον συνάντησίν της.

Τὴν ἑπομένην ὁ πρύτανις τοῦ πανεπιστημίου ἐκάλεσε παρ' ἑαυτῷ τὸν τολμητίαν φοιτητὴν, περίεργος νὰ γνωρίσῃ αὐτὸν ἐκ τοῦ σύνεγγυς· παρευθὺς ὅμως διετέθη ὑπὲρ αὐτοῦ εὐνοϊκώτατα, καὶ τοσοῦτον ἐθέλχθη ἐκ τῆς καθόλου σεμνῆς καὶ κοσμίας αὐτοῦ συμπεριφορᾶς, ὥστε τὸν προσεκάλεσε νὰ γευματίζῃ παρ' ἑαυτῷ δὶς τῆς ἑβδομάδος.

Μετὰ ἓν περίπου ἔτος ἡ κόρη τοῦ πρυτάνεως ἐνυμφεύθη τὸν φοιτητὴν, ὃν αὐτὴ εἶχε καταζήσει πλούσιον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς κατέστησε τὴν σύζυγόν του εὐτυχῆ, καὶ ἐπίζηλον ἡτοίμασεν αὐτῇ θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, διότι ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος φοιτητὴς εἶναι τὴν σήμερον εἷς τῶν ἐπιφανεστάτων φιλολόγων τῆς Σουηδίας.

[Frédéric Bremer]. Ν*.

ΣΤΑΦΥΛΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Ἀμπελοθεραπεία ἢ μᾶλλον σταφυλοθεραπεία ἐπιστημονικῶς ὀνομάζεται ἡ διὰ τῶν σταφυλῶν γινομένη θεραπεία, ἐν πολλῇ χρήσει οὖσα ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Δῆλα δὴ ὁ εἰς τὴν θεραπείαν ταύτην ὑποβαλλόμενος ἀσθενὴς τρώγει καθ' ἑκάστην λίαν πρωΐ 150 δράμια σταφυλῶν, καὶ μετὰ παρέλευσιν δύο ὡρῶν ἄλλα τόσα δράμια καὶ ὀλίγον τι περισσότερα. Τὴν μεσημβρίαν γευματίζει τρώγων κρέας βόειον ἢ πρόβειον, βραστὸν ἢ τῆς ἐσχάρας, ἄρτον ἔωλον καὶ οὐχὶ νωπὸν, καλῶς ἑψημένον, καὶ ποτήριον οἴνου γενναίου, τουτέστι καλοῦ καὶ δυνατοῦ. Ἀπαγορεύονται ἐν γένει τὰ χορταρικὰ, ἐξαιρουμένων ἐνίοτε τῶν γεωμήλων καὶ τῶν δαυκίων. Τὸ ἀπόγευμα περὶ τὴν 4 ὥραν ὁ ἀσθενὴς τρώγει μίαν ὀκᾶν σταφυλῶν, καὶ τὴν ἑσπέραν δειπνεῖ ῥοφῶν ζωμὸν καὶ ἔπειτα τέτον μετ' ἄρτου λευκοῦ. Μετὰ πᾶσαν δὲ δόσιν σταφυλῶν ὁ ἀσθενὴς πρέπει νὰ περιπατῇ ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν μέχρι μιᾶς. Νὰ ἀπέχῃ δὲ ὅλην τὴν ἡμέραν οἵου δήποτε ποτοῦ, νὰ μὴ πίνῃ τίποτε ὅσον καὶ ἂν διψᾷ.

Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τρώγων τὰς σταφυλὰς ὀφείλει νὰ μὴ καταπίνῃ τὸν φλοιὸν καὶ τὰ γίγαρτα τουτέστι τοὺς κόκκους αὐτῶν, διότι δυσχώνευτα ὄντα ἀδίκως καὶ ἀνωφελῶς βαρύνουσι τὸν στόμαχον.

Ἡ θεραπεία αὕτη διαρκοῦσα 4 ἢ 5 ἑβδομάδας πολλάκις τροποποιεῖται κατὰ τὰ ἀποτελέσματα ἅτινα θέλει τις νὰ λάβῃ. Διότι ὁ ἀσθενὴς δύναται νὰ τρώγῃ, ὡς εἴπομεν, τὴν ἡμέραν μίαν ὀκᾶν, ἢ καὶ νὰ μὴ τρώγῃ τίποτε ἄλλο ἢ μόνον σταφυλὰς καὶ ἄρτον ἔωλον καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς θεραπείας.

Οἱ Ἑλβετοὶ καὶ Γερμανοὶ ἰατροὶ ἔχουσι μεγίστην πίστιν καὶ ὑπόληψιν εἰς τὴν σταφυλοθεραπείαν, διὸ καὶ κατ' ἔτος πληθὺς ἀσθενούντων συρρέει εἰς Δουρκελάην, Γλεισβάϊλερ, Κρόησναχ, Γρυνβέργην, Σαιγγουὰρ κλπ., πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν κατατρυχουσῶν αὐτοὺς ἀσθενειῶν. Ἀλλ' ἐν Γαλλίᾳ πολλοὶ ἰατροὶ θεωροῦσι τὴν διὰ σταφυλῶν θεραπείαν ὡς φαντασιῶδές τι, καὶ ἐξηγοῦσι τὰ ὑπ' αὐτῆς δῆθεν γινόμενα θαύματα ὡς ἁπλοῦν ἀποτέλεσμα τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἀέρος, τῆς διαίτης κλπ. Ἀλλὰ πλανῶνται ὅμως, διότι ὀφείλουσι νὰ ἐξετάσωσι καλῶς τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ ἀναγνωρίσωσιν ὅτι ἡ θεραπεία αὕτη ὠφελεῖ τὰ μάλιστα εἴς τινας ἀσθενείας.

Πᾶσαι αἱ σταφυλαὶ δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν σύστασιν· διὸ αἱ μὲν αὐτῶν εἶνε διουρητικαὶ καὶ κινητικαὶ, αἱ δὲ στυπτικαὶ καὶ τονωτικαὶ, αἱ δὲ μοσχοσταφυλαὶ εἶνε ἐρεθιστικαί. Πρέπει λοιπὸν ἐν τῇ σταφυλοθεραπείᾳ νὰ μὴ παραβλέπωμεν τὰς διαφόρους ταύτας τῶν σαφυλῶν ἰδιότητας· διότι ὁ καρπὸς οὗτος ὁτὲ μὲν προξενεῖ τακτικήν τινα κένωσιν, ὁτὲ δὲ ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος τονωτικῶς καὶ μάλιστα στυπτικῶς.

Ὅπως δήποτε δὲ ἐν πάσῃ περιστάσει ἡ σταφυλὴ εἶνε τροφὴ τελεία, περιέχουσα ἐν οὐ σμικρᾷ ἀναλογίᾳ πάντα τὰ στοιχεῖα τὰ ἀπαραίτητα εἰς τὴν καλὴν θρέψιν, καὶ τὰ ἅλατα τὰ συντελοῦντα εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν στερεῶν καὶ τῶν ὑγρῶν μερῶν τοῦ σώματος.

Ὡς δὲ ὀρθότατα παρετήρησαν οἱ κκ. Λιττραῖος καὶ Ῥοβῖνος, ἡ σύνθεσις τοῦ ὀποῦ τῆς σαφυλῆς εἶνε λίαν παρεμφερὴς πρὸς τὴν τοῦ γυναικείου γάλακτος, δι' οὗ καὶ μόνου τὸ νεογνὸν τρέφεται καὶ αὐξάνει κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἡλικίαν. Τὰ δὲ εὐάρεσα καὶ ἄμεσα ἀποτελέσματα τῆς σταφυλοθεραπείας εἰς τὴν σύνθεσιν ταύτην ἴσα ἴσα ὀφείλονται. Εὐθὺς τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς θεραπείας ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἐπιταχύνεται, τὸ πρόσωπον χρωματίζεται, καὶ αἴσθημα εὐεξίας καὶ δυνάμεως μεταδίδοται εἰς τὴν οἰκονομίαν. Αἱ ἐκκρίσεις αὐξάνονται, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐπέρχεται εὐκοιλιότης μᾶλλον ἢ ἧττον ἄ-

φθονος, ἀλλ' ἥτις ὅμως ταχέως μετριάζεται χωρὶς νὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ μεταβάλῃ τις δίαιταν. Μετὰ τὰ πρῶτα δὲ ταῦτα ἀποτελέσματα ἐπέρχεται ἀξιοσημείωτος μεταβολή· αἱ ῥυτίδες τοῦ δέρματος ἐξαλείφονται κατὰ μικρὸν, καὶ ὁ σταφυλοφάγος παχύνεται τρόπον τινὰ διὰ μιᾶς· ἀλλὰ τὸ πάχος τοῦτο δὲν γίνεται ὑπέρμετρον· διότι ὡς τὸ σῶμα ἔρθασεν εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην ἥτις εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς κανονικῆς μεταβολῆς τῶν τροφῶν, ἡ ὀργανικὴ κατάστασις μένει στάσιμος, καὶ ἐπέρχεται ἰσορροπία διὰ τῆς μετρίας εὐκοιλιότητος καὶ τῆς ἀναλόγου αὐξήσεως τῶν ἐκκρίσεων.

Ἐν κεφαλαίῳ ἡ σαρυλοθεραπεία συντελεῖ πρὸ πάντων εἰς τὴν καταστολὴν τοῦ γενικοῦ ἐρεθισμοῦ, τὴν ἀναζωογόνησιν τοῦ αἵματος, τὴν τακτοποίησιν τῶν γαστροεντερικῶν λειτουργιῶν καὶ τὴν τροποποίησιν τῶν ἐκκρίσεων. Ὅθεν ὠφελεῖ τοὺς ἀδυνάτους ἐν γένει, τοὺς πάσχοντας παθήσεις τινὰς τοῦ στομάχου καὶ τοὺς ὑποχονδριακούς.

Εἷς ἰατρός.

ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΦΩΚΗΣ.

Μέχρι τοῦδε ἐγνωρίζομεν πολλῶν εἰδῶν κινητηρίους δυνάμεις, εἴτε μέσα πρὸς κίνησιν καὶ μεταφορὰν ἀντικειμένων, ἀλλ' οὐδεὶς ποτε βεβαίως ἐφαντάσθη παρόμοιόν τι ἐκείνου, τὸ ὁποῖον θ' ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα. Ἐν τούτοις αὐτόπτης μάρτυς ἀφηγεῖται αὐτὸ ἐν τῇ εἰκονογραφικῇ ἐφημερίδι τοῦ Λονδίνου The Graphic, ἥτις παραθέτει καὶ εἰκονογραφίαν τοῦ πράγματος.

Πρόκειται περὶ φώκης *πεπαιδευμένης*, ἥτις ἐπὶ μακρὸν ἐξετέθη ἐν τῇ βρετανικῇ πρωτευούσῃ. Ἡ φώκη αὕτη προσδενομένη διὰ σχοινίου εἰς τὴν πρῷραν μικρᾶς λέμβου, ἧς ἐπιβαίνει νέος τις πηδαλιοῦχος, ἕλκει αὐτὴν θαυμάσια, μένουσα πάντοτε εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἐντὸς μεγάλης δεξαμενῆς, ἐν ᾗ ἐγίνοντο τὰ πειράματα. Ἔκπληξιν δ' ἐκίνει ἡ εὐπείθεια, μεθ' ἧς τὸ ζῷον ὑπήκουεν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ὁδηγοῦντος αὐτό. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἄλλο οὐχ ἧττον περίεργον δεῖγμα τῆς νοημοσύνης αὐτῆς παρέσχεν ἡ ἐν λόγῳ φώκη. Ἀφοῦ ἔσυρε τὴν λέμβον, ἔθεσαν μεταξὺ τῶν πτερυγίων αὐτῆς κιθάραν, ἔκπληκτοι δ' οἱ θεαταὶ ἤκουσαν ἀντηχούσας τὰς χορδὰς τοῦ ὀργάνου, ὅπερ ἔπληττεν ἡ φώκη διὰ τῶν πτερυγίων αὐτῆς.

Κυρία Ζ*.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Βιβλιοπώλης τις, κατατεθλιμμένος ὅτι ἐξετύπωσεν ἰδίαις δαπάναις ὀγκώδες βιβλίον, οὗ τινος μόνον τέσσαρα ἀντίτυπα εἶχον πωληθῆ, ἔκαμε πικρὰ παράπονα πρὸς τὸν συγγραφέα, ἐκτὸς δ' ἄλλων θανασίμων προσβολῶν, τὸν εἶπεν ὅτι οὐδὲ τὸν ἄρτον του ἐκέρδαινεν ἀπὸ τὰ βιβλία του. Ἰσχυρότατον ῥάπισμα, καταθραῦσαν ὀδόντας τινὰς τοῦ βιβλιοπώλου, ὑπῆρξεν ἡ μόνη ἀπάντησις τοῦ ὑπερηφάνου συγγραφέως. Ὁ βιβλιοπώλης ἐνήγαγε τὸν συγγραφέα εἰς τὸ δικαστήριον, ὁ δὲ συγγραφεὺς ἔκαμε τὴν ἑξῆς ἐπιτυχῆ ἀπολογίαν, ἥτις ἐκίνησεν εἰς γέλωτα τοὺς δικαστάς, τὸ ἀκροατήριον, καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν ἐνάγοντα. «Κύριοι, εἶπεν, ὁμολογῶ, ὅτι ἐπῆρα τὸ πρᾶγμα ὀλίγον τι θερμότερον τοῦ δέοντος. Τοῦ ἔθραυσα ὀδόντας τινάς. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους δὲν βλέπω καὶ εἰς τί συνίσταται τὸ μέγα τοῦτο κακόν. Τὰ βιβλία μου, λέγει, δὲν τοῦ δίδουν ἄρτον. Οἱ ὀδόντες ἄρα εἶνε περιττοὶ εἰς ἄνθρωπον, ὅστις δὲν ἔχει τι νὰ φάγῃ».

***

Πρὸ μικροῦ ἀπεβίωσεν ἐν Βερολίνῳ ὁ ἐκδότης τῆς γνωστῆς σατυρικῆς ἐφημερίδος *Κλαδεραδάτς* Χόφμαν. Ἐκ τῶν πολλῶν ἀνεκδότων, ἅτινα περὶ αὐτοῦ διηγοῦνται αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες, μεταφέρομεν τὸ ἑπόμενον· Ἄγνωστός τις ἐζήτησέ ποτε παρ' αὐτοῦ 300 φράγκα, ὑπισχνούμενος ὅτι θὰ τῷ ἀποδώσῃ αὐτὰ μετὰ 48 ὥρας ἀφεύκτως. «Ἐὰν θὰ ἐπιθυμῆτε βεβαίως, εἶπεν ὁ αἰτῶν, νὰ μὲ ἀναγκάσητε νὰ καταφύγω εἰς τοκογλύφον, ὅστις θὰ ἀπαιτῇ 120 τ. ο)ο κατ' ἔτος».— «Πῶς, εἶπεν ὁ Χόφμαν μετ' ἀγανακτήσεως, ὑπάρχουσιν ἀκόμη ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοιαῦται βδέλλαι;» Ἔπειτα ὅμως σκεφθεὶς ὀλίγον, «Τὸ κάτω, κάτω, τῷ λέγει, πρέπει ὁ κόσμος νὰ κερδαίνῃ τὸν ἄρτον του. Ἀκούσατε· 120 τ ο)ο κατ' ἔτος εἶναι 10 τ. ο)ο κατὰ μῆνα, ἤτοι 2 ½ τ. ο)ο καθ' ἑβδομάδα, διὰ δὲ 48 ὥρας ὁ τόκος ἐπὶ 300 φράγκων εἶνε δύο φράγκα καὶ δεκαπέντε λεπτά. Λάβετε τὸ ποσὸν τοῦτο καὶ δανεισθῆτε παρὰ τοῦ ἀχρείου τοκογλύφου τὰ 300 φράγκα».

Ὁ αἰτῶν ἀπῆλθε κατησχυμένος.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ἄγγλος τις διηγεῖτο, ὅτι ἐσπέραν τινὰ θυελλώδη, καθ' ἣν ὥραν ἔμελλε νὰ λάβῃ τὸ τέξον μετὰ τῆς συζύγου του, κεραυνὸς ἐνσκήψας εἰς τὸν θάλαμον ἀπετέφρωσε τὴν ἀτυχῆ σύζυγόν του.

— Ὦ θεέ μου! ἀνεφώνησέ τις τῶν ἀκροωμένων, καὶ τί ἐκάματε; τί εἴπετε;

— Ἔκρουσα τὸν κώδωνα, ἐξηκολούθησε ψυχρῶς ὁ Ἄγγλος, καὶ εἶπα: «Τζών, σάρωσε τὴν στάκτην τῆς μιλαίδης».

—

Ἠρωτᾶτο νέος τις τί κατόρθωμα ἔκαμεν εἰς τὸν πόλεμον.

— Ἔκοψα, εἶπεν ἐκεῖνος, τοὺς πόδας ἑνὸς ἐχθροῦ.

— Καὶ διατί δὲν τοῦ ἐκόψατε μᾶλλον τὴν κεφαλήν;

— Διότι ἦτο ἤδη κομμένη.

Ἰωνας.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἀρ' οὖ ὁ κόσμος ἐδοκίμασε πολλῶν εἰδῶν ἰσότητας, ἐκράτησε τὴν πλέον ἐπικίνδυνον, τὴν πλέον ὀλεθρίαν πασῶν, τὴν *ἰσότητα τῶν δαπανῶν*, τὴν ἰσότητα δηλ. τῆς ἀθλιότητος, τὴν ἰσότητα τῶν φροντίδων, τῆς πλεονεξίας, τῆς ἁρπαγῆς. Ὅθεν καὶ τὴν σήμερον τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ ῥήματος *ἔχω* ἀντικατέστησε τὸ ἀντίστοιχον τοῦ ῥήματος *εἰμί*. Ἐὰν ἐρωτήσῃς τινά, «Τί *εἶνε* αὐτὸς *ἐκεῖ*;», σοὶ ἀποκρίνεται, «*Ἔχει* πενῆντα χιλιάδας δραχμὰς εἰσόδημα κατ' ἔτος». Εὗρε λοιπὸν τὴν κατὰ γράμμα ἐφαρμογήν του τὸ ἀρχαῖον ἰταλικὸν λόγιον: Chi non ha non è (ὅστις δὲν ἔχει δὲν εἶνε).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Καθ' ὅλην τὴν Βαυαρίαν ἐτελέσθησαν ἐσχάτως ἑορταὶ ἐπὶ τῇ ἑπτακοσιετηρίδι τοῦ ἡγεμονεύοντος οἴκου Βίττελσβαχ. Μέλη τοῦ οἴκου Βίττελσβαχ ἀπαντῶσιν ἤδη κατὰ τὸν θ' αἰῶνα μ. Χ. Σποραδικῶς δὲ μέχρι τοῦ ιβ' αἰῶνος ἀπαντῶσιν ἐν τῇ γερμανικῇ ἱστορίᾳ οἱ Βίττελσβαχ. Ἔκτοτε ὅμως ὁ οἶκος οὗτος ἐν συνεχείᾳ ἡγεμονεύει (ἤτοι ἐπὶ ἑπτακόσια ἔτη) ἐν Βαυαρίᾳ. Κατ' ἐξοχὴν φιλόμουσοι οἱ Βίττελσβαχ ὑπεστήριξαν ἀείποτε τὰ γράμματα καὶ τὰς καλὰς τέχνας. Τοῖς ἀναγνώσταις τῆς «Ἑστίας» ἀρκεῖ νὰ μνημονεύσωμεν τὸν ἀοίδιμον βασιλέα τῆς Ἑλλάδος Ὄθωνα καὶ τὸν φιλέλληνα αὐτοῦ πατέρα Λουδοβίκον Α' βασιλέα τῆς Βαυαρίας, πρὸς ὃν ἰδίᾳ ὀφείλεται ἡ νῦν διακεκριμένη θέσις τῆς περικαλλοῦς πόλεως τοῦ Μονάχου ἐν ταῖς ἐπιστήμαις καὶ ταῖς καλαῖς τέχναις· διὸ καὶ ἐκεῖνος μὲν ἐπεκλήθη νέος Περικλῆς, αὕτη δὲ *νέαι Ἀθῆναι* ὠνομάσθη. Ὁ νῦν βασιλεύων Λουδοβίκος Β', ὅστις ἐμμανῶς ἀγαπᾷ τὴν μουσικήν, δὲν συγκατετέθη νὰ διακριθῇ ἡ ἑορτὴ τῆς ἑπτακοσιετηρίδος διὰ πομπωδῶν καὶ δαπανηρῶν ἐπιδείξεων· τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ, ὅπως τὰ ὑπὸ τοῦ κράτους καὶ τῶν δήμων εἰς πανηγύρεις ὁρισθέντα μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἵδρυσιν μεγάλου φιλανθρωπικοῦ καταστήματος ἐν Μονάχῳ, ὁ βαυαρικὸς λαὸς ἐδέξατο εὐγνωμονῶν· δὲν ὤκνησεν ὅμως νὰ ἐπιδείξῃ τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ διὰ δοξολογιῶν, φωταψιῶν, ἐπισήμων συμποσίων κλ.

Αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες ἀγγέλλουσιν, ὅτι ἐν Βερολίνῳ διατρίβει κατ' αὐτὰς Ἄγγλος τις, ἐλθὼν πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ προσφέρῃ τῷ αὐτοκράτορι ὡρολόγιον μικροσκοπικὸν, ὅπερ ὁ ἴδιος κατεσκεύασεν. Εἶνε δὲ τοῦτο, τὸ μικρότατον ὡρολόγιον ἐν τῷ κόσμῳ· ἔχει μέγεθος ἀργυροῦ εἰκοσαλέπτου, καὶ ἀφοῦ προφυλαχθῇ διὰ χρυσοῦ πώματος, θέλει δεθῇ ἐντὸς δακτυλίου εἰς τόπον σφραγῖδος.

Ὁ «Ἀγγελιοφόρος τῆς Δρέσδης» (Dresdener Anzeiger), γράφει ὁ «Αἰών», ἐτέλεσε τῇ 1 Σεπτεμβρίου ε. ε. τὴν ἑκατοστὴν πεντηκοστὴν ἐπέτειον τῆς συστάσεως αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐξέδωκε φύλλον ἑορταστικὸν, περιέχον τὴν ἱστορίαν τῆς ἐφημερίδος καὶ δοκίμια ἐκ τῶν προηγουμένων ἐτῶν, πρὸς δὲ καὶ πανομοιότυπον τοῦ πρώτου φύλλου, φέροντος χρονολογίαν 1 Σεπτεμβρίου 1730. Τοῦ φύλλου τούτου μεταφράζομεν ὁλόκληρον τὸν περίεργον τίτλον: «Τῆς βασιλικῆς ἐκλεκτορικῆς σαξωνικῆς πρωτευούσης Δρέσδης Ἑβδομαδιαῖος Ἀγγελιοφόρος, ἤτοι εἰδήσεις περὶ πάντων ὅσων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως πωλοῦσιν ἢ ἀγοράζουσιν, ἐνοικιάζουσιν ἢ ζητοῦσι πρὸς ἐνοικίασιν, ἐκμισθοῦσιν ἢ θέλουσι νὰ ἐκμισθώσωσι, περὶ ὅσων δανείζουσιν ἢ ἐπιθυμοῦσι νὰ δανεισθῶσι χρήματα, περὶ τῶν ζητούντων ὑπηρέτας ἢ αὐθεντικοὺς, περὶ τῶν ἐπιθυμούντων συντρόφους ταξειδίου ἕνα ἢ πλείονας, περὶ τῶν θελόντων νὰ εὕρωσι πρόσωπα, ὧν ἀγνοοῦσι τὴν κατοικίαν, περὶ ὅσων ἀπώλεσαν ἢ εὗρόν τι, περὶ ὅσων ἐτάφησαν, ἐβαπτίσθησαν ἢ συνεζεύχθησαν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα, περὶ ὅσων ἐπιστρέφουσιν ἀπὸ τὰ ξένα ἢ φεύγουσιν ἀπὸ τὸν τόπον των, πότε ἔρχονται ἢ ἀναχωροῦσι ταχυδρομεῖα ἢ πλοῖα, εἰς ποῖον σημεῖον στέκει ἡ τιμὴ τῶν τροφίμων εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ ἐν γένει περὶ παντὸς ἀναγκαίου ἢ χρησίμου εἰς τὸν βίον».

Ἐφευρέθη τελευταῖον, γράφει ἡ ἐφημερὶς Sheffield-Telegraph, μέσον ἁπλοῦν καὶ λίαν τελεσφόρον, τὸ ὁποῖον θέλει βεβαίως ἐλαττώσει τὸν ἀριθμὸν τῶν πνιγομένων. Τὸ μέσον τοῦτο εἶνε χημική τις σκευασία τιθεμένη ὑπὸ τὸ ὑπόδραμμα τοῦ ὑπενδύτου καὶ τοῦ ἐπανωφορίου (habit), ὧν τὸ βάρος αὐξάνει μόνον ὀλίγον, ἀλλὰ δὲν ἀλλοιόνει τὸ σχῆμα. Ἡ σκευασία αὕτη τίθεται ἐπὶ τῶν δύο πλευρῶν τοῦ θώρακος καὶ ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τῶν νώτων.

Εὐθὺς ὡς πέσῃ εἰς τὸ ὕδωρ ὁ διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐφωδιασμένος, τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ ὀγκοῦνται, ἡ δὲ καταβύθισις ἀποβαίνει ἀδύνατος καὶ ἡ κεφαλὴ μένει ὑπερέχουσα τοῦ ὕδατος. Ἡ ἐφεύρεσις αὕτη ἐδοκιμάσθη τελευταῖον εἰς τὰ λουτρὰ τῆς Sheffield. Κατ' ἀρχὰς ἐῤῥίφθησαν εἰς τὸ ὕδωρ δύο τεμάχια ὑφάσματος, ἐν ταῖς πτυχαῖς τῶν ὁποίων εἶχε τεθῆ ἡ σκευασία. Τὸ ὕφασμα, ἐξογκωθὲν ἐν τῷ ἅμα, ἐσχηματίσθη ἐν εἴδει προσκεφαλαίου καὶ ἐπέπλεεν ἐν τῷ λουτρῷ.

Κατόπιν εἰς τῶν ἀνθρώπων τῶν λουτρῶν ἐνεδύθη ἔνδυμα φέρον τὴν σκευασίαν· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπέβαλον αὐτὸν εἰς λουτρὸν ἐπαντλήσεως, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ ἐξόγκωσις τῶν ἐνδυμάτων δὲν ἐπέρχεται καὶ ἐκ τῆς καταβρέξεως αὐτῶν ὑπὸ τῆς βροχῆς. Πράγματι δὲ, καίτοι ὁ ἄνθρωπος κατεβράχη μέχρι τοῦ δέρματος, οὐδεμία ἐπῆλθεν ἀλλοίωσις εἰς τὰ ἐνδύματα. Ἀλλ' ἅμα ἀκολούθως ἐῤῥίφθη εἰς τὴν δεξαμενὴν, καὶ παραχρῆμα ἀνεφάνη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἕνεκα τῆς ἀμέσου ἐξογκώσεως τοῦ ἐνδύματός του.

Σταθεὶς εἰς μέρος τῆς δεξαμενῆς ἔχον βάθος ὑπὲρ τὸ ἀνάστημά του, οὐδαμῶς κατώρθωσε καίτοι προσπαθήσας νὰ ἐγγίσῃ τὸν πυθμένα, τὸ δὲ ὕδωρ δὲν ὑπερέβη τὸν πώγωνα αὐτοῦ. Ἐζήτησε

διὰ βιαίου κινήματος νὰ καταδύσῃ, ἀλλ' αὐθωρεὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Τέλος παρήτησε τὸ ἔνδυμά του, τὸ ὁποῖον ἔμεινεν ἐπιπλέον ἐν τῷ ὕδατι μέχρις οὗ ἀπέσυραν αὐτό.

Τελευταῖον ὁ ἐφευρετὴς προσήρτησεν εἰς τὴν συσκευήν του, ἔχουσαν σχῆμα κοντῆς περιχειρίδος (manche), βάρος μολύβδου τριῶν λιτρῶν· ἡ περιχειρὶς ἅμα ἐγγίσασα τὸ ὕδωρ ἐξωγκώθη καὶ ἐπέπλεεν ἐλευθέρως βαστάζουσα τὸν μόλυβδον· καὶ ἄλλα δὲ πειράματα ἐπέτυχον πληρέστατα κινήσαντα λίαν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν θεατῶν.

Ὁ ἐφευρετὴς ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ συσκευὴ αὐτοῦ δύναται νὰ κρατήσῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος τὸν φέροντα αὐτὴν ἐπὶ μακρότατον, ἐπὶ 40 ἢ 50 ὅλας ὥρας. Ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ἐν τῷ ὕδατι ἤθελε χάσει τὰς αἰσθήσεις, ἡ συσκευὴ τιθεμένη ὑπὸ τὰ νῶτα καὶ ἑκατέρωθεν τοῦ στήθους σχηματίζει εἶδος προσκεφαλαίου, ἐφ' οὗ δύναται νὰ στηριχθῇ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἐπιπλέοντος.

Ἐὰν τώρα λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὸν ἀριθμὸν τῶν κατ' ἔτος πνιγομένων ἐν μόνῃ τῇ Ἀγγλίᾳ, μὴ περιλαμβανομένης τῆς Σκωτίας καὶ Ἰρλανδίας, ὅστις κατὰ πιθανὸν ὑπολογισμὸν ἀνέρχεται μέχρι 2,600, θὰ δυνηθῇ νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν χρησιμότητα τῆς νέας ἐφευρέσεως.

Ἐξ ἀξιολόγου βιογραφίας τοῦ πρό τινος ἀποβιώσαντος ἐξόχου πολιτικοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἀγγλίας Στρατφὸρδ Κάννιγκ, δημοσιευθείσης ἐν τῷ *Αἰῶνι*, ἀποσπῶ τὰ ἑπόμενα: «Κατὰ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν διάβασίν του, ἐπὶ βασιλέως Ὄθωνος, τῷ ἀπενεμήθη ὁ μεγαλόσταυρος τοῦ Σωτῆρος, ὃν ὅμως δὲν ἐδυνήθη νὰ δεχθῇ, διότι τοῖς Ἄγγλοις ἀπαγορεύεται νὰ δέχωνται ξένα παράσημα· ἀντὶ τούτου δὲ ἐζήτησε μίαν μαρμαρίνην πλάκα ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, ἥτις καὶ τῷ ἐδόθη, προωρισμένη νὰ καλύψῃ τὸν τάφον αὐτοῦ.

Κατὰ τὰς ἐφημερίδας τῶν Πατρῶν, ἀγγλικὸν ἀτμόπλοιον καταπλέον ἐκ Σέττης τῆς Γαλλίας, ἀπήντησε κατὰ τὸν πλοῦν κιβώτιον ἐπιπλέον ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἐπὶ δὲ τοῦ κιβωτίου ἐπικαθήμενα ἕνα κύνα καὶ μίαν γαλῆν· ὁ πλοίαρχος ἀποστείλας λέμβον διέσωσε τοὺς ἐκ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου τούτους ναυαγούς. Ὑποτίθεται ὅτι τό τε κιβώτιον καὶ τὰ ζῶα ἀνῆκον εἰς πλοῖον καταποντισθέν,

Ὁ «Κήρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης» γράφει ὅτι ἐσχάτως ἐγεννήθη ἔν τινι νοσοκομείῳ ἐν Montreal (Καναδᾷ) παιδίον ἔχον εἰς ἑκατέραν τῶν χειρῶν ἐννέα δακτύλους, ὧν δύο ἀντίχειρας. Ὅλοι οὗτοι οἱ δάκτυλοι συνείχοντο διὰ μεμβράνης ὡς οἱ τῶν ποδῶν τῶν νησσῶν.

Ὁ ἰατρὸς τοῦ νοσοκομείου Brunel, ὅστις ἐχώρισε τοὺς δακτύλους διὰ τομῆς, νομίζει ὅτι τὸ παιδίον θὰ δύναται νὰ μεταχειρίζεται αὐτοὺς πάντας, ὅταν ἔλθῃ εἰς ἡλικίαν. Φαντάσθητε ὁποῖος κλειδοκυμβαλιστὴς ἐπιφυλάσσεται εἰς τὸ μέλλον!

Τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς γῆς εἶνε οὐχί, ὡς μέχρι τοῦδε ἐπιστεύετο, τὰ Ἰμαλάϊα, ἀλλὰ τὸ ὄρος «Ἡρακλῆς» (Hercule) ἐν τῇ Νέᾳ Γουϊνέᾳ, ὅπερ ἔχει ὕψος 32,786 ποδῶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἐνῷ ἡ τῶν Ἰμαλαΐων κορυφὴ Everest ἔχει μόνον 29,002 ποδῶν ὕψος.

Ὁ λοχαγὸς Eawson, ὅστις ὑπελόγισε τὸ ὕψος τοῦ «Ἡρακλέους», ἠθέλησε νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ, ἀλλὰ φθάσας εἰς ὕψος 25, 314 ποδῶν, ἠναγκάσθη νὰ ὀπισθοδρομήσῃ· μεγάλη δύσπνοια κατέλαβεν αὐτὸν καὶ τὸ αἷμα ἐξήρχετο ἐκ τῆς ῥινὸς καὶ τῶν ὤτων του.

Οἱ ἐτησίως ἀποθνήσκοντες ἐκ τῶν κατοίκων τῆς γῆς ἀνέρχονται εἰς 33 περίπου ἑκατομμύρια, ἤτοι 69 κατὰ πᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας.

ΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

[Ἡ ἀγαθοεργία ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν].

Οἱ ἀγαθοεργοὶ σύλλογοι ἐν ταῖς πόλεσι, ἐν δὲ ταῖς ἐξοχαῖς ἡ φροντὶς τῆς ἐπισκέψεως τῶν πτωχῶν, τῶν ἀσθενῶν καὶ τῆς ἀπονομῆς παρηγοριῶν καὶ βοηθημάτων πρὸς αὐτοὺς, παρέχουσιν εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας ἐνασχόλησιν ἢ μὴ ὄντας ἀρκούντως ἀπασχολημένους μέσον ὑγιεινὸν χρήσιμον, καὶ μεγάλην συνάμα τῆς καρδίας ἱκανοποίησιν. Ἰδίως μετὰ τὰς μεγάλας θλίψεις, ὡς τὰς προκυπτούσας ἐκ τῆς ἀπωλείας προσώπων φιλτάτων, ἐνίοτε δὲ μετά τινα μεταβολὴν σπουδαίαν κοινωνικῆς θέσεως ἢ περιουσίας, ἡ ἀγαθοεργία φέρουσα μεθ' ἑαυτῆς τὴν ἀμοιβήν της καὶ ἀποβαίνουσα καθ' ἑκάστην γλυκυτέρα εἰς τὸν ἐργαζόμενον αὐτὴν, καθίσταται μέσον ἰσχυρὸν πρὸς ἀποκατάστασιν ὑγείας βαθέως βλαβείσης. Ἡ ὁδὸς τῆς ἀγαθοεργίας εἶναι εὐρεῖα, ἀνοικτὴ εἰς πάντας, εἰς τοὺς ἄνδρας, εἰς τὰς γυναῖκας, εἰς τοὺς γέροντας, εἰς τοὺς νέους, καὶ ἕκαστος κατὰ τὰς κλίσεις του δύναται νὰ βαδίσῃ αὐτὴν μόνος, ἢ, ὅπερ προτιμότερον, συνεταιριζόμενος μετά τινων ἀξιοτίμων προσώπων, καὶ νὰ ἀφιερώσῃ εἰς αὐτὴν ὅ,τι δύναται ἐκ τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τῆς περιουσίας του. Δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὑπὸ ἰατρικὴν ἔποψιν τοὺς ἀκολουθήσοντας τὴν συμβουλὴν ταύτην, ὅτι τοῦ χρόνου καὶ τοῦ χρήματος τούτου γενήσεται ἀρίστη χρῆσις, καὶ ὅτι τοποθετηθήσονται ταῦτα ἐπὶ ἀδρῷ τόκῳ, μάλιστα ἐὰν ἐπιμείνωσιν εἰς τὴν ὁδὸν ταύτην καὶ ἐὰν καταστήσωσι τὴν ἀγαθοεργίαν ἐπιούσιον καθῆκον μηδέποτε διακοπτόμενον. Θέλουσιν οὗτοι εὕρει ἐν αὐτῇ φάρμακον κατὰ τῆς ἀκηδίας ἐκείνης τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, τὴν ὁποίαν κατεδείξαμεν ὡς ὄρον ὑγιεινὸν ἐπιβλαβέστατον εἰς πάντας, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς ἔχοντας νευρικὸν σύστημα εὐαίσθητον καὶ πεπτικὰ ὄργανα ἀσθενῆ καὶ εὐερέθιστα. ★

[Chomel—Des dyspepsies]

ΑΘΗΝΗΣΙ, — ΤΥΠΟΙΣ ΚΘΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ».